

Omgevingsanalyse

**EERSTELIJNSZONE
ZENNEVALLEI**

---

oktober 2022

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Inleiding.....	3
Doel van de omgevingsanalyse	3
Korte voorstelling van de ELZ.....	3
Beschrijving van de methoden.....	3
Overzicht	3
Resultaten en conclusies per thema.....	4
Demografische ontwikkelingen	4
Bevolking algemeen	4
Bevolking diversiteit.....	7
Huishoudens	10
Gezondheid en zorg	13
Conclusies rond demografische ontwikkelingen	19
(sociaal-) economische ontwikkelingen.....	20
Inkomens.....	20
Socio-economische positie	23
Betalingsmoeilijkheden.....	26
Risicokenmerken van leerlingen	27
Conclusies rond (sociaal-)economische ontwikkelingen	31
Sociaal-culturele ontwikkelingen	32
Informeel zorg.....	32
Sociaal culturele initiatieven.....	35
Vrijwilligerswerk.....	35
Conclusies rond sociaal-culturele ontwikkelingen.....	36
Technologische ontwikkelingen.....	37
Conclusies rond technologische ontwikkelingen	38
Ecologische ontwikkelingen	39
Wonen.....	39
Sociaal wonen	41
Zorgaanbod	42
Welzijnsaanbod.....	43
Conclusies rond ecologische ontwikkelingen	45
Politieke ontwikkelingen.....	46
Besluit	51

Inleiding

Doel van de omgevingsanalyse

In een omgevingsanalyse wordt de populatie van onze eerstelijnszone en haar behoeften in kaart gebracht. Alsook wordt het huidige zorgaanbod, met oog op de identificatie van (kwetsbare) doelgroepen, geïnventariseerd.

De omgevingsanalyse vormt de basis voor het beleids- en actieplan: de verworven inzichten fungeren als vertrekpunt om zo acties te ontwikkelen die inspelen op de sterktes en noden van onze eerstelijnszone. Met deze data willen we innovatie en inspiratie stimuleren bij onze stakeholders om projecten te ontwikkelen en subsidies te zoeken.

Korte voorstelling van de ELZ

De eerstelijnszone Zennevallei omvat **7 gemeenten** waaronder Beersel, Drogenbos, Halle, Linkebeek, Pepingen, Sint-Genesius-Rode en Sint-Pieters-Leeuw. Van deze 7 gemeenten zijn er **3 faciliteitengemeenten**, namelijk Drogenbos, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode.

De Eerstelijnszone Zennevallei grenst aan het Brussels Hoofdstedelijk gewest en voor een deel aan het Waals gewest. Onze zone bevindt zich in de Provincie Vlaams-Brabant en behoort tot de regio Halle-Vilvoorde. Doordat onze ELZ deel uitmaakt van de brede rand van Brussel kennen we een sterke verstedelijking, maar ook landelijke gebieden.

Beschrijving van de methoden

De cijfers voor het kwantitatief onderzoek komen uit verschillende databronnen, zoals Provincies in cijfers, gemeente-en stadsmonitor en IMA-AIM atlas. Kwalitatieve data werden verkregen door input van de Zorgraad.

Overzicht

Voor de opmaak van deze analyse werd gebruik gemaakt van het DESTEP-model. **DESTEP** is de afkorting van volgende zes factoren: **demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen**. In wat volgt bespreken we elk van deze domeinen.

Resultaten en conclusies per thema

Demografische ontwikkelingen

Bevolking algemeen

In dit luik zal de bevolking en bevolkingsdichtheid, de loop van de bevolking, de leeftijdsverdeling, de demografische coëfficiënten, de ouderenpopulatie en de prognose worden toegelicht. Deze indicatoren worden telkens afgezet tegen het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

In de gemeenten in het werkingsgebied van ELZ Zennevallei woonden op 1/1/2021 135.369 inwoners. De **bevolkingsdichtheid** bedraagt voor het totaal van de ELZ 746 inwoners per km². Dit is hoger dan de bevolkingsdichtheid van het Vlaams Gewest. Binnen onze zone zijn er grote verschillen in bevolkingsdichtheid per gemeente. Zo zien we dat Drogenbos en Linkebeek een veel grotere bevolkingsdichtheid kennen in vergelijking met de andere gemeenten in onze zone. In tegenstelling tot de andere gemeenten kent Pepingen een kleinere bevolkingsdichtheid. Onderstaande tabel toont het aantal inwoners en de bevolkingsdichtheid per gemeente (2021).

	Totale bevolking (aantal)	Bevolkingsdichtheid (per km ²)
Beersel	25.991	855
Drogenbos	5.695	2.282
Halle	40.684	904
Linkebeek	4.751	1.134
Pepingen	4.512	126
Sint-Genesius-Rode	18.651	820
Sint-Pieters-Leeuw	35.085	863
Zennevallei	135.369	746
Vlaams gewest	6.666.912	489

Tabel 1: aantal inwoners en bevolkingsdichtheid per gemeente – bron: provincie.incijfers.be

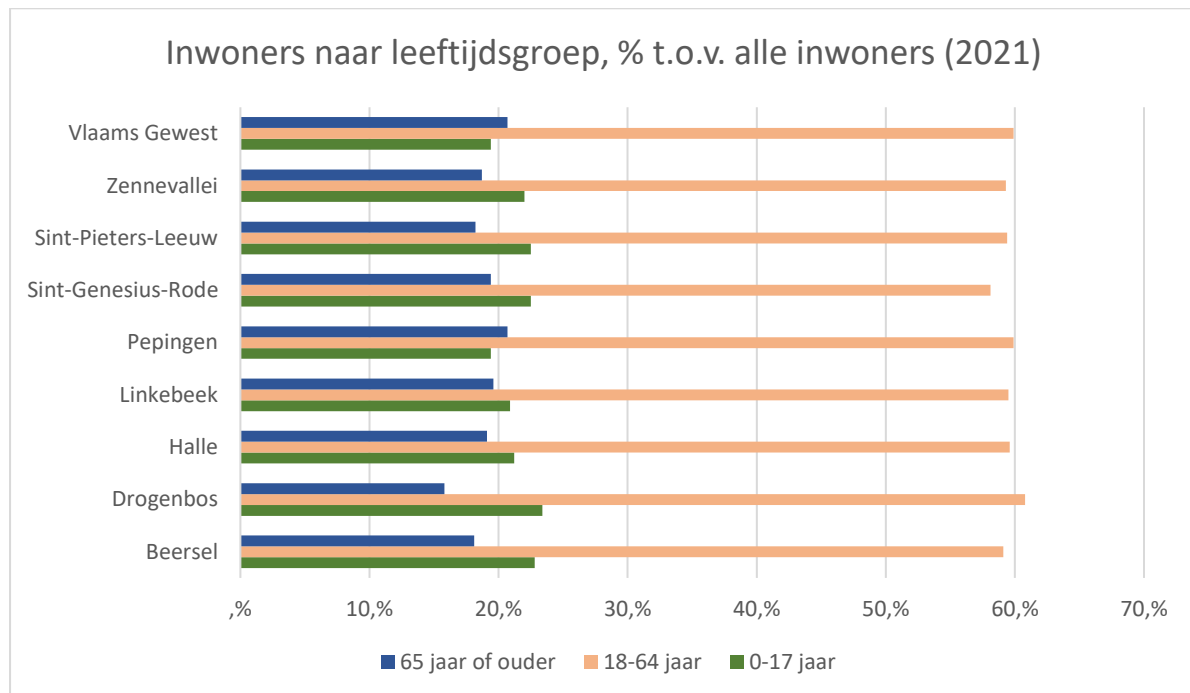
Wat betreft de **loop van de bevolking** baseren we ons op cijfergegevens van 1990 tot 2020. In eerstelijnszone Zennevallei werden in 2020 1.334 personen geboren en stierven er 1.387. Het natuurlijk saldo bedroeg toen -53.

Naast geboorte en sterfte, heeft ook migratie impact op de bevolkingsevolutie. Doorgaans is de impact daarvan ook groter. Iemand kan verhuizen naar of komen van een andere gemeente in België of verhuizen naar of komen van het buitenland. Het migratiesaldo met het buitenland in ELZ Zennevallei is dan het aantal verhuizers naar de gekozen gebieden vanuit het buitenland verminderd met het aantal verhuizers vanuit ELZ Zennevallei naar het buitenland. Dit saldo bedroeg in 2020 390. In onze zone is er sprake van een positief internationaal migratiesaldo, wat betekent dat er meer mensen instroomden vanuit het buitenland dan er vertrokken. Daarnaast is de som van het natuurlijk, het intergemeentelijk en het internationaal migratiesaldo 1.450. Deze bevolkingsgroei dateert van 2020 en duidt op een positieve aangroei met dus een toenemend aantal inwoners. Per gemeente zien we echter verschillen, daar Beersel (14,5 personen per 1.000 inwoners), Sint-Pieters-Leeuw (12,7) en Halle (11,9) de grootste bevolkingsgroei kennen.

Vervolgens nemen we de **leeftijdsverdeling** onder de loep:

Zoals in de grafiek hieronder kan afgelezen worden is 22,0 % van de bevolking in ELZ Zennevallei jonger dan 18 jaar. 59,3% van de bevolking is tussen 18 en 64 jaar. 18,7% van de bevolking is 65 jaar of ouder. In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de ELZ Zennevallei een groter

aandeel jongeren, een kleiner aandeel bevolking op beroep actieve leeftijd en een kleiner aandeel ouderen.

Grafiek 1: leeftijdsverdeling – bron: provincie.incijfers.be

Aan de hand van **demografische coëfficiënten** krijgen we inzicht in de leeftijdsstructuur van de bevolking in onze zone. De coëfficiënten groene druk, grijze druk en familiale index geven telkens een verhouding weer tussen de verschillende leeftijdsgroepen in de bevolking.

Zo geeft de groene druk de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) op de bevolking van 20 tot 64 jaar. De groene druk geeft aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroeps actieve leeftijd. Bij een hogere groene druk zijn er dus relatief meer jongeren in vergelijking met de bevolking van 20 tot 64 jaar. In 2021 waren er in ELZ Zennevallei voor 100 personen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar 43,2 jongeren. Dit betekent dat de groene druk groter in onze zone is dan in het Vlaams gewest.

De grijze druk geeft de verhouding weer van het aantal ouderen (65 jaar of ouder) op het aantal inwoners op beroeps actieve leeftijd (20-64 jaar). De grijze druk geeft aan hoeveel ouderen er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroeps actieve leeftijd. Bij een hogere grijze druk zijn er dus relatief meer ouderen in vergelijking met de 20 tot 64-jarigen. In de ELZ Zennevallei is de verhouding ouderen/mensen op beroep actieve leeftijd 33,1. Dit betekent dat per 100 mensen op beroep actieve leeftijd er 33,1 65-plussers zijn. De grijze druk in ELZ Zennevallei is dus kleiner dan deze in het Vlaams Gewest

De **familiale zorgindex** geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen. Het is een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter zorg moet dragen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige. In het Vlaams Gewest zijn er in 2021 43,9 80-plussers per 100 mensen van 50 tot 59 jaar. De ELZ Zennevallei heeft met 40,9 een lagere familiale zorgindex dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

In de tabel hieronder kunnen we de groene druk, de grijze druk en de familiale zorgindex bekijken per gemeente en voor de gehele regio.

	Groene druk	Grijze druk	Familiale zorgindex
Beersel	45	32,2	38,9
Drogenbos	44,4	26	38,9
Halle	40,6	33,6	45,9
Linkebeek	41,6	36,7	38,4
Pepingen	38,1	36,4	39,3
Sint-Genesius-Rode	45	35,6	37
Sint-Pieters-Leeuw	44,5	32,1	40
Zennevallei	43,2	33,1	40,9
Vlaams Gewest	37,4	36,3	43,9

Tabel 2: demografische coëfficiënten (2022) - provincie.incijfers.be

Tot slot kijken we naar de **verwachte bevolkingsevolutie**. De bevolking in zone Zennevallei zou evolueren van 135.369 in 2021 tot 146.089 in 2035. Dit bedraagt een evolutie van 7,9%. Deze bevolkingsprognose werd gemaakt door Statistiek Vlaanderen, en maakt een inschatting van de toekomstige bevolking in een gemeente op basis van trends in het verleden en de verwachte evolutie daarvan.

Ondanks dat de grijze druk lager ligt in ELZ Zennevallei is de vergrijzing van de bevolking een belangrijke indicator in de bevolkingsevolutie. Een prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie in ELZ Zennevallei over de volgende vijftien jaren is daarom een belangrijk instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten.

De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) is in dit kader het meest relevant. Onderstaande tabel toont dat tussen 2017 en 2035 het aantal 80-plussers zal toenemen met 2.569 (34,3 %) in ELZ Zennevallei. Dit is beduidend minder dan in het Vlaams Gewest (43,9 %).

	2017		2025		2035	
	ELZ Zennevallei	Vlaams Gewest	ELZ Zennevallei	Vlaams Gewest	ELZ Zennevallei	Vlaams Gewest
65+ jaar (t.o.v. inwoners) [projecties]	18,6	19,8	19,7	22,1	21,5	25,1
80+ jaar (t.o.v. inwoners) [projecties]	5,8	6	5,8	6,4	6,9	8

Tabel 3: prognose 65- en 80-plussers, % t.o.v. alle inwoners (2017,2025,2035) - provincie.incijfers.be

Bevolking diversiteit

We bespreken hieronder enkele demografische ontwikkelingen in onze zone omtrent de bevolking diversiteit, namelijk: de bevolking naar nationaliteit en herkomst, de indeling per nationaliteitsgroep en nieuwkomers. Deze gegevens zijn geraadpleegd op provincie.incijfers.be.

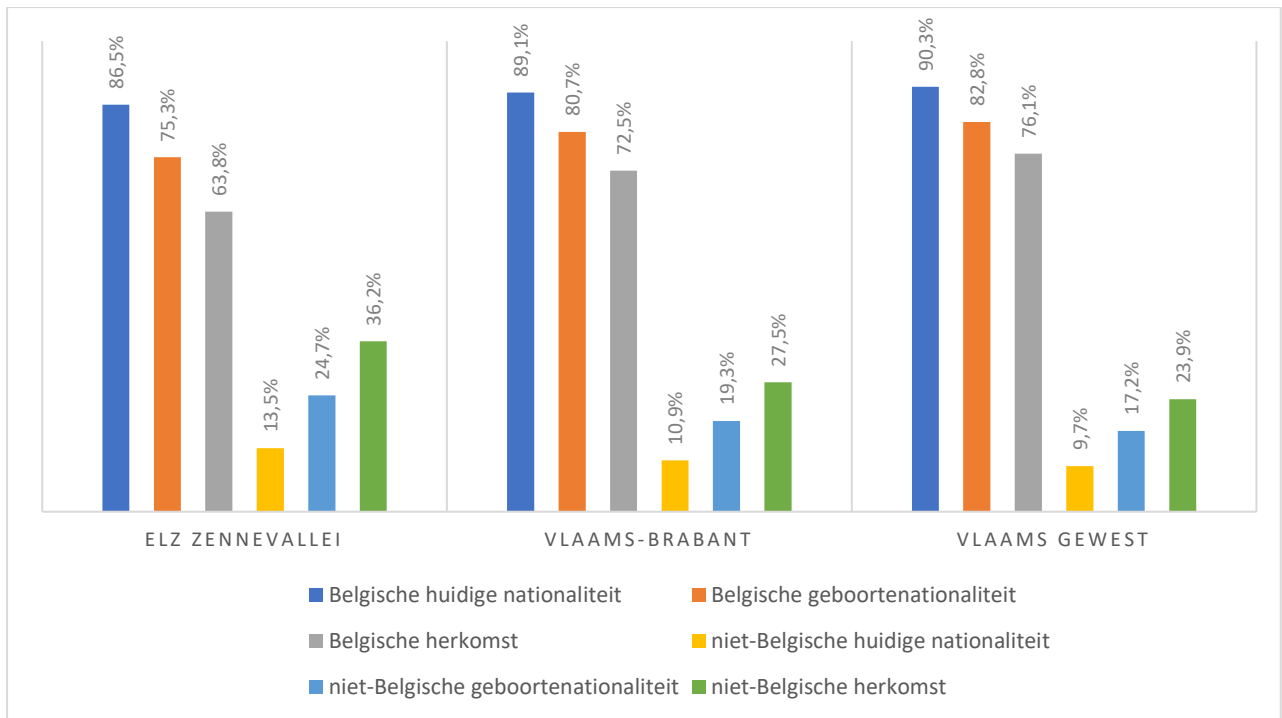
Om de **diversiteit** binnen een gemeente te bekijken worden er twee cijfers gehanteerd, namelijk: de huidige **nationaliteit** en de **herkomst**. Bij de huidige nationaliteit wordt gerefereerd naar de nationaliteit op 1/1/2021. De herkomst kijkt verder en houdt ook rekening met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Als voor een bepaalde persoon minstens één van de ouders bij hun geboorte een andere nationaliteit had, krijgt hij of zij die herkomst. Indien zowel vader als moeder een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben (die bovendien van elkaar verschilt), dan wordt als herkomst de geboortenationaliteit van de moeder overgenomen.

	Belgische huidige nationaliteit	niet-Belgische huidige nationaliteit	Belgische herkomst	niet-Belgische herkomst
Beersel	22671	3320	17479	8512
Drogenbos	4338	1357	2483	3212
Halle	36794	3890	29494	11190
Linkebeek	4062	689	3141	1610
Pepingen	4371	141	4125	387
Sint-Genesius-Rode	15372	3279	11278	7373
Sint-Pieters-Leeuw	29450	5635	18395	16690
Zennevallei	117058	18311	86395	48974
Vlaams Gewest	6018212	648700	5075685	1591227

Tabel 4: bevolking naar nationaliteit en herkomst, aantal (2021) - bron provincie.incijfers.be

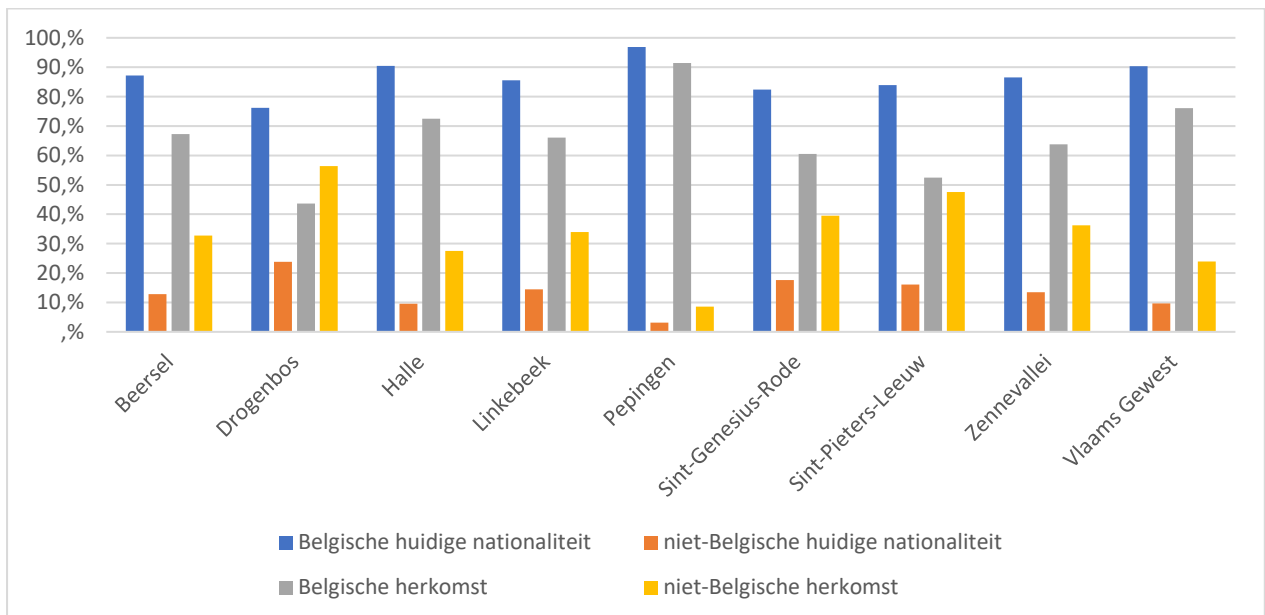
In Eerstelijnszone Zennevallei hebben 18.311 inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. 48.974 inwoners hebben een niet-Belgische herkomst. In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZ Zennevallei een groter aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk 9,7% en 13,5%) en een groter aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk 23,9% en 36,2%).

In onderstaande grafiek worden de aandelen getoond van het aantal inwoners naar huidige nationaliteit, geboortenationaliteit en herkomst. In onze zone is het aandeel inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit 13,5%, met een niet-Belgische geboortenationaliteit 24,7% en met een niet-Belgische herkomst 36,2%.

Grafiek 2: inwoners naar huidige nationaliteit, geboortenationaliteit en herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2021) - bron: provincie.incijfers.be

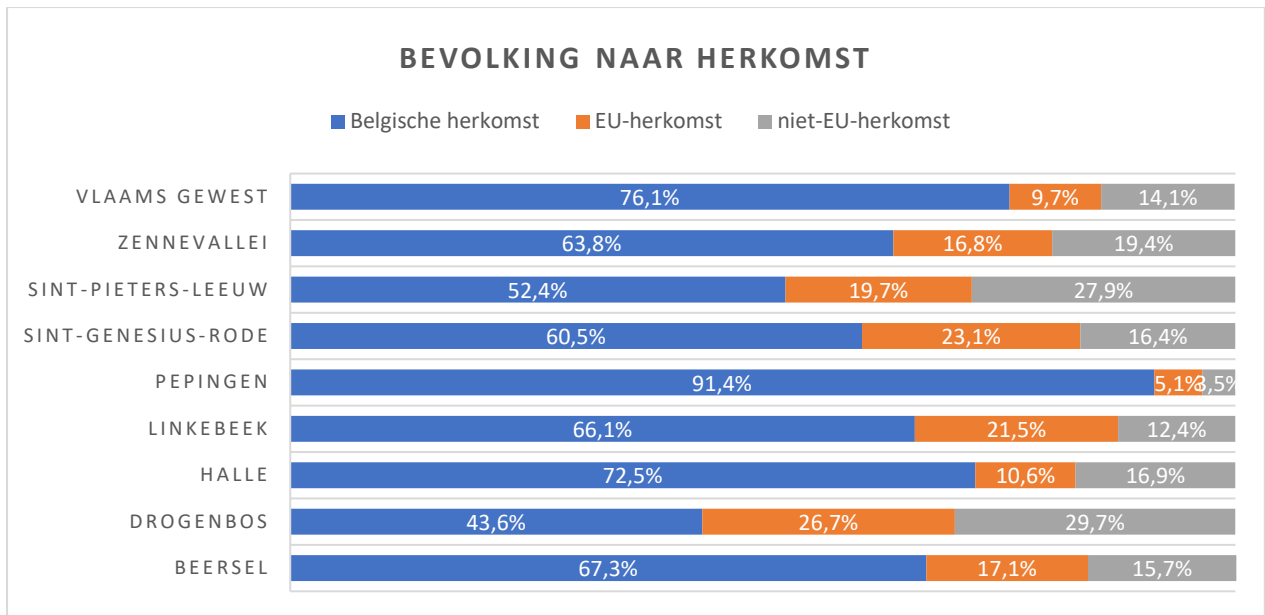
In de grafiek hieronder wordt de bevolking naar nationaliteit en herkomst weergegeven per gemeente.

Grafiek 3: bevolking naar nationaliteit en herkomst - bron: provincie.incijfers.be

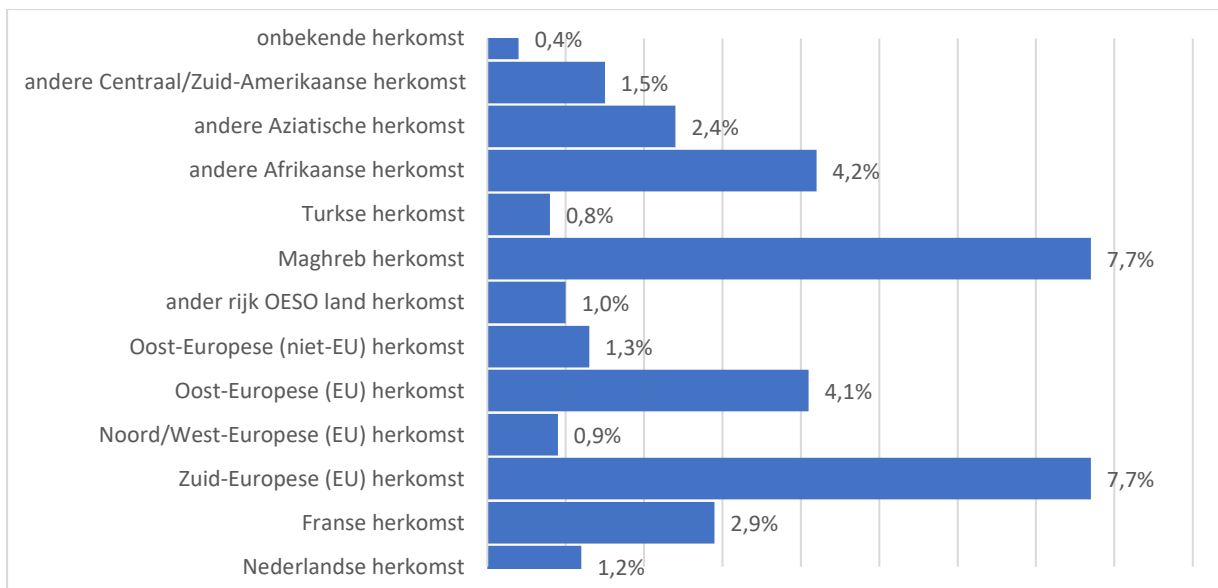
Grafiek 4 toont de verdere verdeling van personen van Belgische herkomst, naar EU-herkomst en niet EU-herkomst. Van de inwoners van de ELZ Zennevallei heeft 16,8% een (niet-Belgische) EU-herkomst en 19,4% heeft een herkomst van buiten de EU. Het aandeel mensen met een vreemde herkomst vanuit de EU is groter in regio Zennevallei dan in het Vlaams gewest. Het aandeel mensen met een vreemde herkomst van buiten de EU is ook groter in ELZ Zennevallei dan in het Vlaams Gewest.

Grafiek 4: bevolking naar herkomst - bron: provincie.incijfers.be

In de grafiek hieronder worden de percentages weergegeven van inwoners met niet-Belgische herkomst naar herkomstland.

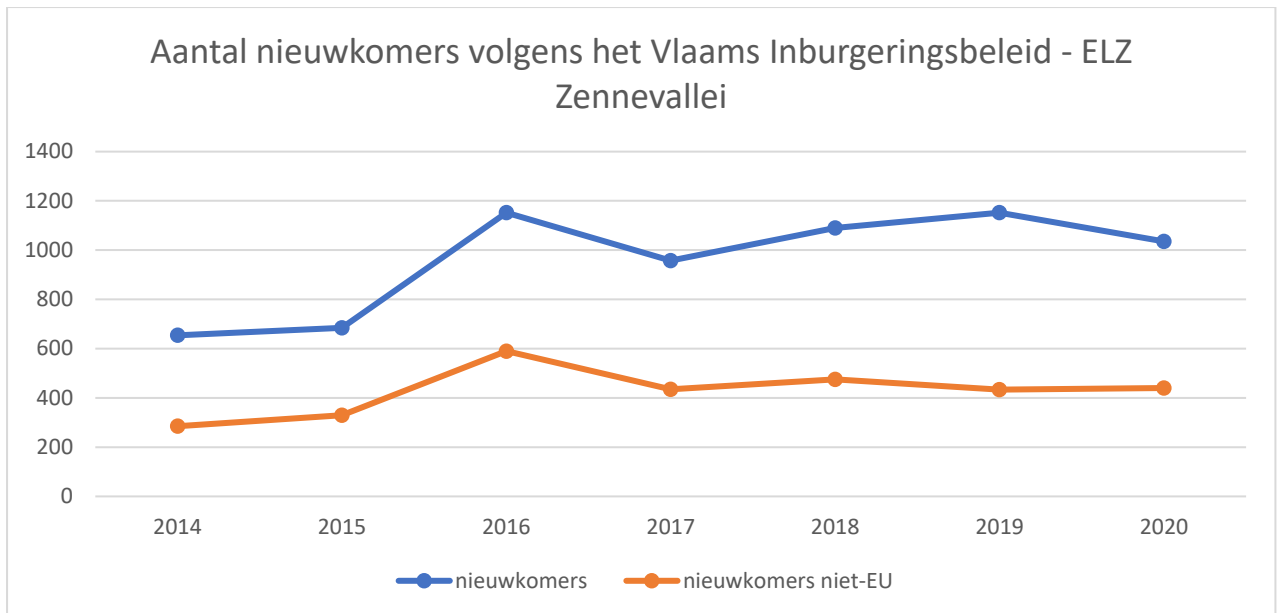

Grafiek 5: inwoners met niet-Belgische herkomst naar herkomstland, % t.o.v. alle inwoners (2021) - bron: provincie.incijfers.be

Tot slot zijn **nieuwkomers** personen die zich voor het eerst en voor langere duur in Vlaanderen vestigen. Personen waarvan het verblijf slechts tijdelijk is, worden niet als nieuwkomer beschouwd. Nieuwkomers vormen de doelgroep van het Vlaams inburgeringsbeleid, dat een al dan niet verplicht inburgeringstraject aanbiedt.

In ELZ Zennevallei bedraagt het aantal nieuwkomers per 1.000 18-plussers 9,9 ‰. Voor de nieuwkomers met een niet-EU nationaliteit is dit 32,4‰.

De grafiek hieronder toont de evolutie van het aantal nieuwkomers in ELZ Zennevallei.

Grafiek 6: evolutie (niet-EU) nieuwkomers (2014-2019) - bron: provincie.incijfers.be

Wanneer we de kenmerken van de nieuwkomers onder de loep nemen zien we dat de grootste groep nieuwkomers zich tussen de 18 en 34 jaar bevinden, namelijk 59,3% (% t.o.v. alle nieuwkomers). De tweede grootste groep is de leeftijdsgroep van 35 tot 49 jaar, met 31,6%. De kleinste groep zijn nieuwkomers van 65+, namelijk 1,4%.

Een volgend kenmerk is de nationaliteit van de nieuwkomers. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de Nederlandse nationaliteit, EU+ nationaliteit en derdelander. Bij de EU+ horen alle landen van de Europese Unie, alsook Zwitserland, Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. Onder derdelander worden alle andere nationaliteiten bedoeld.

Hier merken we op dat het grootste aantal nieuwkomers een EU+ nationaliteit hebben, namelijk 55% (percentage t.o.v. alle nieuwkomers). De tweede grootste groep zijn derdelanders met 42,4%. De overige groep zijn mensen met een Nederlandse nationaliteit, 1,9%.

Huishoudens

In dit gedeelte lichten we de huishoudentypes toe, samen met de eigenschappen van de huishoudens zoals het aantal personen in het huishouden.

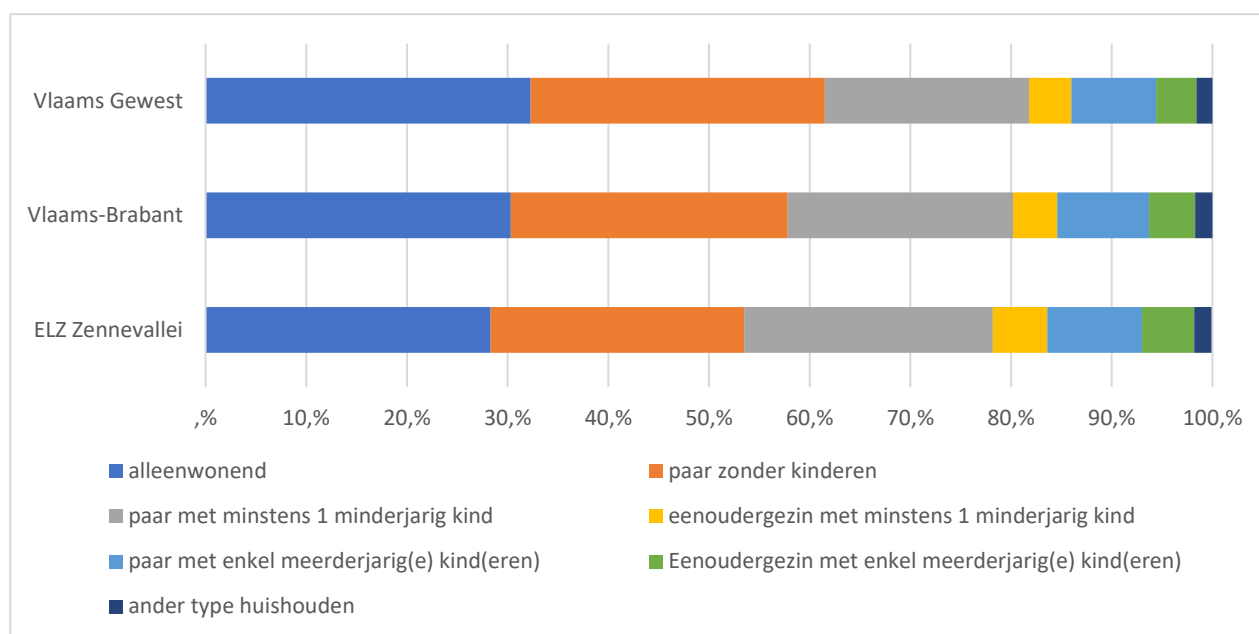
De Eerstelijnszone Zennevallei telt in totaal 53.642 huishoudens. Deze data is gebaseerd op verwerking van Rijksregistergegevens door Provincie in Cijfers. De officiële gegevens van Statbel geven 53.764 huishoudens. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot 58.935 in 2035.

In ELZ Zennevallei zijn er 15.199 huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is 28,3% van het totaal aantal huishoudens. Het aandeel alleenstaanden is lager in ELZ Zennevallei dan in het Vlaams Gewest (32,3%).

16.128 huishoudens in ELZ Zennevallei bestaan uit minstens 2 personen met minderjarige kind(eren). Dit is 30,1% van het aantal huishoudens. Het aandeel is hoger dan in het Vlaams Gewest (24,5%).

Tot slot zijn er in ELZ Zennevallei ook 22.315 meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. Dit is 41,6% van de huishoudens. Meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen is het meest voorkomende huishoudenstype in het Vlaams Gewest. Deze trend wordt opgemerkt in alle Eerstelijnszones, met enkele uitzonderingen.

In onderstaande grafiek worden de **huishoudens** opgedeeld naar type, dit voor het Vlaams Gewest, de provincie Vlaams-Brabant en onze Eerstelijnszone. De eerste twee types zijn huishoudens zonder kinderen: alleenwonenden en paren zonder kinderen. Daarna staan de gezinnen met één of meer minderjarige kinderen (onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), de gezinnen met enkel meerderjarige kinderen (opnieuw onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), en ten slotte andere types huishoudens (bv. een grootmoeder met een kleinkind).

Grafiek 7: huishoudens naar type, % t.o.v. totaal huishoudens (2021) - provincie.incijfers.be

De tabel hieronder geeft het aandeel van de huishoudens volgens grootte. Hier merken we op dat in onze Eerstelijnszone grotere gezinnen (≥ 3 personen) wonen dan gemiddeld genomen in Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest.

	ELZ Zennevallei	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
1 persoon	28,3%	30,3%	32,3%
2 personen	31,4%	32,9%	34,4%
3 personen	15,8%	14,7%	13,8%
4 personen	15,4%	14,4%	13%
5 of meer personen	9,1%	7,7%	6,5%

Tabel 5: huishoudens naar grootte, % t.o.v. totaal huishoudens (2021) - provincie.incijfers.be

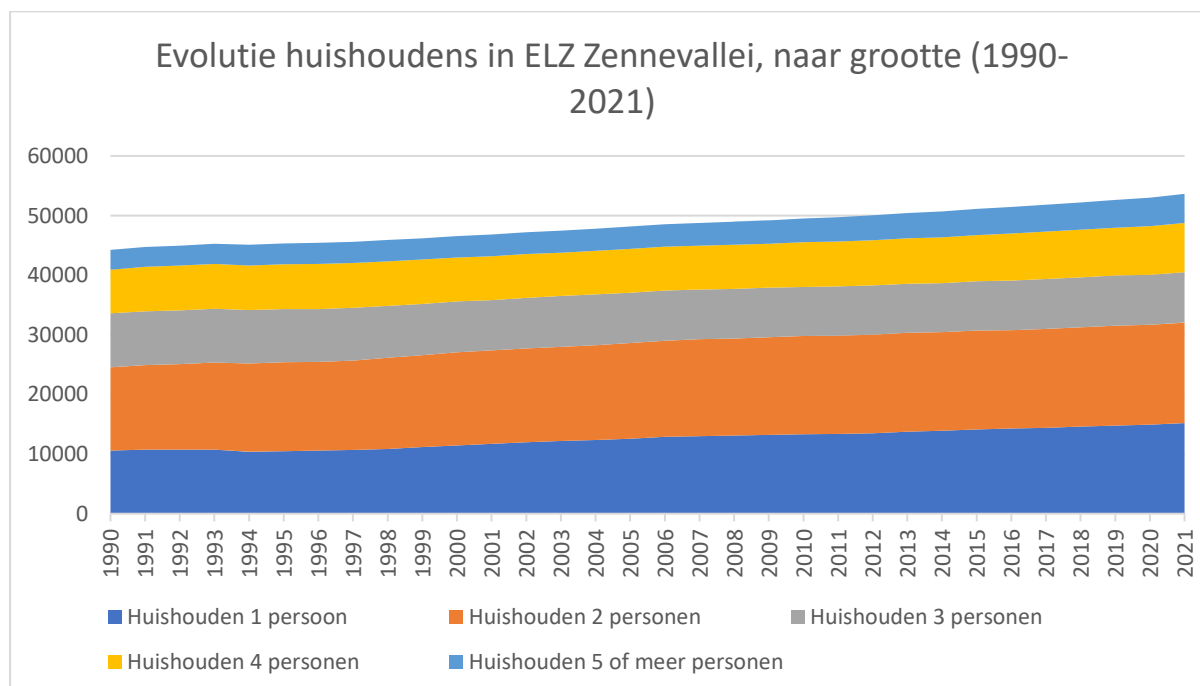
Binnen de groep meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen bekijken we de groep éénoudergezinnen. In 2021 waren er in ELZ Zennevallei 2.890 eenoudergezinnen. Dit is 17,9% van het aantal meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen. In het Vlaams Gewest ligt dit aandeel met 17,1% lager. In onderstaande tabel wordt het percentage eenoudergezinnen met minstens 1 minderjarig kind weergegeven per gemeente. Hier zien we grote verschillen per gemeente.

	eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind
Beersel	16,3%
Drogenbos	22,8%
Halle	19,1%
Linkebeek	24,4%
Pepingen	10,0%
Sint-Genesius-Rode	18,0%
Sint-Pieters-Leeuw	16,9%
ELZ Zennevallei	17,9%
Vlaams Gewest	17,1%

Tabel 6: Eénoudergezinnen, % .t.o.v. alle gezinnen met minstens 1 minderjarig kind (2021) - provincie.incijfers.be

De **evolutie** van de gemiddelde **huishoudensgrootte** heeft niet steeds dezelfde oorzaak. Zo kan dit cijfer kleiner worden omdat het aantal kleine gezinnen stijgt of omdat het aantal grote gezinnen daalt (of een combinatie van beide).

Onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van het aantal huishoudens volgens grootte in ELZ Zennevallei. We zien een algemene stijging in elk type huishouden.

Grafiek 8: evolutie huishoudens naar grootte

Gezondheid en zorg

Binnen het luik gezondheid en zorg bespreken we de gezondheidstoestand, de preventieve gezondheid en het geneesmiddelengebruik binnen onze zone.

Wat betreft de **gezondheidstoestand** in onze zone bespreken we enkele indicatoren. We belichten het 'statuut chronisch zieken', prevalentie diabetes', 'BEL-score' en 'Erkend als persoon met een handicap'. Daarnaast bespreken we de zorgbudgetten, de zorgbehoeften bij ouderen en het Globaal Medisch Dossier in onze zone. Deze indicatoren worden telkens afgezet tegen het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

Het 'statuut chronisch zieken' betreft de mensen die in het kader van de ziekteverzekering als chronisch ziek worden geregistreerd. 'Prevalentie diabetes' verwijst naar de mensen die in het kader van de ziekteverzekering medicatie nemen en/of therapie ondergaan die aan diabetes gerelateerd zijn. De 'BEL-score' wordt door de diensten gezinszorg gehanteerd als maat voor zorgbehoefte van ouderen in de thuissituatie. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoefte. Tot slot refereren we naar 'Erkend als persoon met een handicap' waarbij na medische evaluatie een erkenning als persoon met handicap wordt toegekend in de volgende gevallen:

- ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een valide persoon op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid.

In onze ELZ heeft 9,7% van de verzekerden in de ziekteverzekering een statuut van chronische aandoening. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (provincie in cijfers.be, 2018).

Wat betreft diabetesbehandelingen zijn er 54 personen (per 1.000 personen in de ziekteverzekering) met een diabetesbehandeling in ELZ Zennevallei. Het gemiddelde in het Vlaams Gewest is 56. Deze cijfers dateren van 2018.

Wanneer we de verschillende gemeenten in ELZ Zennevallei met elkaar vergelijken merken we op dat zowel Halle, als Sint-Pieters-Leeuw hogere prevalentiecijfers vertonen in vergelijking met de andere gemeenten. De gemeenten Linkebeek en Sint-Genesius-Rode hebben eerder een laag prevalentiecijfer. Bovendien merken we in alle gemeenten een stijgende trend op.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beersel	46	46	49	48	49	50	49
Drogenbos	48	48	52	50	53	54	55
Halle	57	58	58	59	59	61	63
Linkebeek	38	36	37	38	39	42	41
Pepingen	49	52	52	54	52	55	54
Sint-Genesius-Rode	38	40	40	40	39	40	40
Sint-Pieters-Leeuw	56	57	59	60	61	61	63
Vlaams Gewest	52	53	54	55	56	58	60

Tabel 7: prevalentie diabetes (aantal per 1.000) (t.e.m. 2020) - bron: Inter mutualistisch Agentschap

De gemiddelde BEL-score van 65-plussers die thuiszorg ontvangen, bedraagt in het Vlaams Gewest 28,3. In ELZ Zennevallei varieert de gemiddelde BEL-score van 26,2 in Linkebeek tot 30,8 in Pepingen. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

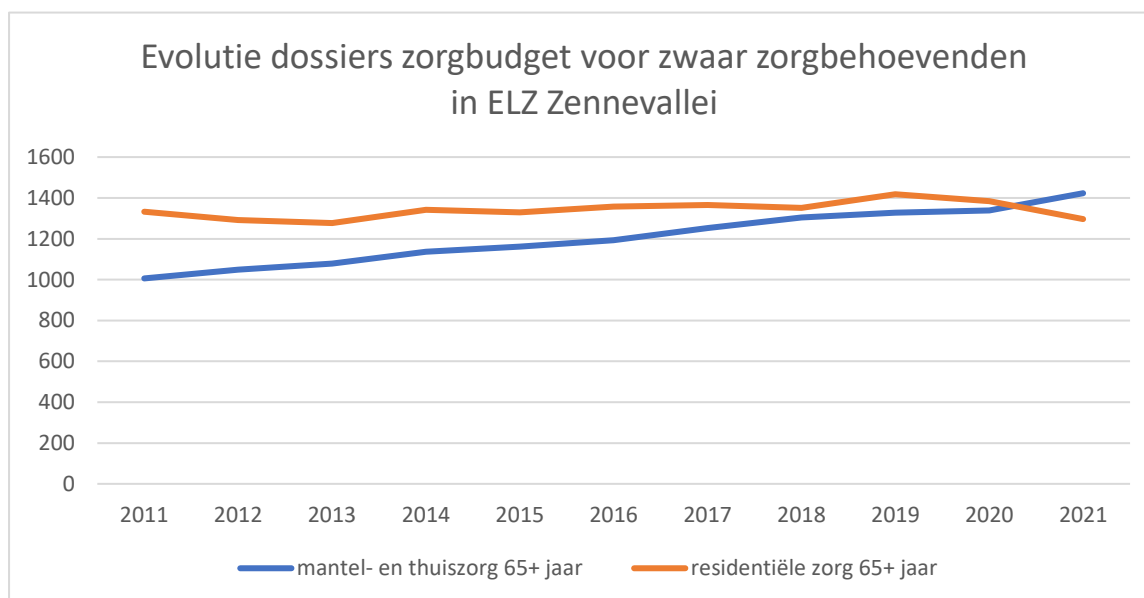
Wat betreft zorgbudgetten (maandelijkse tegemoetkoming voor mensen die veel zorg nodig hebben) heeft ELZ Zennevallei lagere aandelen dan gemiddeld genomen in het Vlaams gewest. Zo worden er 2.720 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat 10,8% van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Daarnaast krijgen 758 ouderen, of 3,0% van de 65-plussers bovenop een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Deze data dateren van 2021.

	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden 65+	zorgbudget voor ouderen
Beersel	344	250	491	102
Drogenbos	75	84	130	44
Halle	781	414	982	283
Linkebeek	37	38	58	20
Pepingen	88	118	178	55
Sint-Genesius-Rode	173	124	253	45
Sint-Pieters-Leeuw	495	291	628	209
ELZ Zennevallei	1993	1319	2720	758
Vlaams Gewest	189500	76200	211662	94607

Tabel 8: zorgbudgetten (2021) - bron: provincie.incijfers.be

Aangaande zorggebruik in onze zone kunnen we vaststellen, zoals in volledig Vlaanderen, dat er een relatieve toename is van het zorggebruik met hogere leeftijd. De grootste groep zorggebruikers vinden we bij de tachtigers. In ELZ Zennevallei gaat het om 2.060 zwaar zorgbehoevende 80-plussers, of 26,8% van de 80-plussers.

De sterke toename van het zorggebruik met hoge(re) leeftijd, en de algemene toename van het aantal ouderen, impliceren een sterke toename van het aantal zwaar zorgbehoevende ouderen in ELZ Zennevallei. In grafiek 9 wordt de evolutie weergegeven van het zorggebruik bij 65-plussers, op basis van het aantal dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden.

Grafiek 9: evolutie dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ELZ Zennevallei (2011-2021) - bron: provincie.incijfers.be

Tot slot zijn er per 1.000 18-plussers in ELZ Zennevallei 38,38 personen erkend door de Directie-generaal Personen met een handicap. In het Vlaams Gewest ligt dit op 62,08 per 1.000. Het aandeel van ELZ Zennevallei is beduidend lager dan gemiddeld in het Vlaams gewest.

Wanneer we kijken naar het aantal Globaal Medische Dossiers (GMD) binnen onze zone zien we in elke gemeente erg lage percentages in vergelijking met het gemiddelde van het Vlaams Gewest. Zo heeft in ELZ Zennevallei gemiddeld slechts 70,5% rechthebbenden in de ziekteverzekering een GMD. In Vlaanderen ligt het gemiddelde een stuk hoger met 83,9%. Bovendien zien we grote gemeentelijke verschillen.

	Globaal Medisch Dossier
Beersel	69,2
Drogenbos	53,0
Halle	78,2
Linkebeek	65,8
Pepingen	79,1
Sint-Genesius-Rode	58,0
Sint-Pieters-Leeuw	71,2
ELZ Zennevallei	70,5
Vlaanderen	83,9

Tabel 9: percentage rechthebbenden in de ziekteverzekering met Globaal Medisch Dossier (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) (2019) - bron: Intermutualistisch Agentschap

Voor de **preventieve gezondheid** belichten we de dekkinggraad borstkankerscreening, baarmoederhalscreening, darmkankerscreening, preventieve mondzorg en BMI bij schoolkinderen.

Onderstaande gegevens werden geraadpleegd in de gemeenterapporten van bevolkingsonderzoeken.be.

Voor de borstkankerscreening zijn vrouwen in de leeftijdscategorie 50 tot 69 jaar de doelpopulatie. In onze zone bedraagt de totale dekkinggraad voor borstkankerscreening 53,8%. Dit aandeel is lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest (61,6%). De totale dekkinggraad is het percentage van de doelgroep dat zich preventief laat onderzoeken op borstkanker. Het vormt dus een belangrijke indicator voor de gezondheidsdoelstelling. Het streefdoel bij borstkankerscreening is een totale dekkinggraad van 75%. In tabel 10 kunnen we aflezen dat in elke gemeente het streefdoel niet gehaald wordt. Zo heeft Sint-Pieters-Leeuw een erg lage totale dekkinggraad voor borstkankerscreening. Pepingen heeft de hoogste totale dekkinggraad in onze zone met 62,6%.

De totale dekkinggraad voor baarmoederhalskanker doet het beduidend beter met 65,8%. Voor deze screening behoren vrouwen in de leeftijdscategorie 25 tot 64 jaar tot de doelpopulatie. Het Vlaams gemiddelde bedraagt 62,6%. Het streefdoel bij baarmoederhalskankerscreening is een totale dekkinggraad van 65% te bereiken. In tabel 10 zien we dat Beersel, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode dit streefdoel behalen.

Tot slot is de totale dekkinggraad voor dikke darmkanker 54%, opnieuw een laag percentage. Ook hier is het aandeel lager dan het gemiddelde in het Vlaams gewest (63,5%). Voor deze screening behoren mannen en vrouwen in de leeftijdscategorie 50 tot 74 jaar tot de doelpopulatie. Het streefdoel bij dikke darm kankerscreening is een totale dekkinggraad van 60% te bereiken. In tabel 10 kunnen we aflezen dat geen enkele gemeente in onze zone dit streefdoel bereikt. Hier scoren de gemeenten Drogenbos, Sint-Pieters-Leeuw en Linkebeek beduidend laag.

	Totale dekkingsgraad borstkanker	Totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker	Totale dekkingsgraad dikke darmkanker
Beersel	57,8	68,1	55
Drogenbos	53,1	64,3	41,2
Halle	58,7	62,9	56,4
Linkebeek	59,8	72,9	52,4
Pepingen	62,6	64,6	59,3
Sint-Genesius-Rode	50,2	71,8	53,7
Sint-Pieters-Leeuw	45,4	63,8	52,0
ELZ Zennevallei	53,8	65,8	54,0
Vlaams-Brabant	57,5	62,7	59,0
Vlaams Gewest	61,6	62,6	63,5

Tabel 10: totale dekkingsgraden per gemeente (2020) - bevolkingsonderzoek.incijfers.be

Wat betreft de mondzorg in onze zone gaat 37 % van de bevolking naar de tandarts vanuit preventief oogpunt. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in het Vlaams gewest. Onderstaande tabel toont het aandeel van de bevolking dat regelmatig, als preventieve maatregel, naar de tandarts gaat. Het aandeel rechthebbenden dat geen tandartsbezoeken doet in onze zone is 22,4% met verschillen per gemeente. Dit aandeel is alsook lager dan gemiddeld in het Vlaams gewest (Intermutualistisch Agentschap, 2019).

	preventieve mondzorg (t.o.v. personen in de ziekteverzekering)	Aandeel rechthebbenden met geen enkel contact bij tandarts binnen periode van 3 kalenderjaren
Beersel	37,4	21,4
Drogenbos	27,6	25,6
Halle	36,4	25,8
Linkebeek	35,8	19,1
Pepingen	47,3	19,6
Sint-Genesius-Rode	40,1	20,3
Sint-Pieters-Leeuw	34,5	24,7
Zennevallei	37,0	22,4
Vlaams Gewest	39,6	23,8

Tabel 11: preventieve mondzorg, % t.o.v. personen in de ziekteverzekering en % aandeel rechthebbenden met geen enkel contact bij tandarts binnen periode van 3 kalenderjaren (2019) - bron: Inter-mutualistisch Agentschap

Tot slot belichten we, in kader van preventieve gezondheid, de BMI van schoolgaande kinderen. Deze data zijn geraadpleegd in het rapport "BMI bij schoolkinderen" van Kind en gezin en Agentschap Zorg en Gezondheid, waar in 2016 het percentage leerlingen met normaal gewicht gemeten werd (zowel jongens als meisjes en alle leeftijden). In ELZ Zennevallei heeft 81,9% van bovenstaande doelgroep een normaal gewicht. Hiermee hoort onze zone tussen de slechtste en middelste 20% van Vlaanderen.

	Lage BMI voor leeftijd	Normaal gewicht	Overgewicht incl. obesitas	Totaal in regio
ELZ Zennevallei	1,5%	81,9%	16,6%	4.325
Vlaanderen	1,5%	84,1%	14,3%	277.776

Tabel 12: percentage BMI-categorieën (2016) - bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Wanneer we deze gegevens nader bekijken volgens leeftijdsgroep, zie tabel hieronder, merken we op dat de procentuele verdeling van leerlingen naar gewichtstatus voor 3-9 jarigen (zowel jongens als meisjes) hoog is bij de categorie overgewicht én obesitas.

	Lage BMI voor leeftijd	Normaal gewicht	Overgewicht (excl. Obesitas)	Obesitas	Totaal in regio
ELZ Zennevallei	0,7%	84,2%	11,8%	3,3%	2.768
Vlaanderen	0,7%	86,8%	9,8%	2,7%	194.060

Tabel 13: percentage BMI-categorieën 3-9 jarigen (2016) - bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

In tabel 14 kunnen we de procentuele verdeling van leerlingen naar gewicht status voor 10 tot 14 jarigen aflezen waarbij enkel bij de categorie obesitas het percentage in onze Eerstelijnszone hoger ligt dan het Vlaams gemiddelde.

	Lage BMI voor leeftijd	Normaal gewicht	Overgewicht (excl. Obesitas)	Obesitas	Totaal in regio
ELZ Zennevallei	3,0%	77,9%	13,7%	5,3%	1.557
Vlaanderen	3,5%	77,9%	14,1%	4,5%	83.716

Tabel 14: percentage BMI-categorieën 10-14 jarigen (2016) - bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Wanneer we de vergelijking maken tussen jongens en meisjes merken we op dat in de leeftijdsgroep 3-9 jarigen 17% van de meisjes overgewicht (incl. obesitas) heeft en jongens 13,4%. Bij de jongens is het 2,6% (absoluut) hoger dan het Vlaams gemiddelde (10,8%). Bij de meisjes is het 2,7% (absoluut) hoger dan het Vlaams gemiddelde (14,3%). Hieruit kunnen we concluderen dat meisjes meer te maken hebben met overgewicht dan jongens. Alsook hebben de jongens en meisjes in ELZ Zennevallei meer overgewicht dan het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

In de leeftijdsgroep 10 tot 14 jarigen heeft 18,7% van de jongens overgewicht en meisjes 19,5%. Voor de meisjes ligt het gemiddelde ongeveer gelijk met het Vlaams gemiddelde (0,1% absoluut verschil). Voor de jongens geldt 0,8% absoluut verschil met Vlaanderen (17,9%). Het verschil tussen jongens en meisjes is kleiner bij de leeftijdsgroep tussen 10-14 jarigen in vergelijking met de leeftijdsgroep 3 tot 9 jarigen.

Tot slot kunnen we concluderen dat er meer overgewicht wordt opgemerkt bij 10 tot 14 jarigen in vergelijking met de leeftijdsgroep 3 tot 9 jarigen.

Als laatste onderdeel van het topic 'Gezondheid en zorg' bespreken we het **geneesmiddelengebruik**. Hieronder wordt begrepen het antibiotica gebruik, psychofarmaca en antidementia. Deze gegevens zijn geraadpleegd in de IMA-atlas.

Wat betreft het antibioticagebruik zien we een hoger aantal antibioticumbehandelingen uitgeschreven door huisartsen in elke gemeente uit onze Eerstelijnszone, met uitzondering van Drogenbos, in vergelijking met het Vlaams Gewest.

	Antibioticumbehandelingen huisartsen (aantal per 1.000 contacten per dag)
Beersel	156,43
Drogenbos	111,84
Halle	144,20
Linkebeek	140,39
Pepingen	156,25
Sint-Genesius-Rode	148,91
Sint-Pieters-Leeuw	140,26
Vlaams Gewest	118,37

Tabel 15: aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1000 huisartsencontacten tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar (t.e.m. 2018) - bron: intermutualistisch Agentschap

Wanneer we het antibioticumgebruik nader bekijken per geslacht merken we een verschil tussen mannen en vrouwen op. Zo is de antibioticumconsumptie bij (rechthebbende) vrouwen gemiddeld hoger dan bij mannen. Dit in elke gemeente van onze zone. Dit verschil wordt ook opgemerkt bij het Vlaams gemiddelde.

Wanneer we de antibioticumconsumptie opsplitsen per leeftijdsgroep merken we hogere aantallen consumptie op bij de leeftijdsgroepen 0-4 jarigen, 45-64 jarigen, 65-74 jarigen en 75+ jarigen. De hoogste aantallen antibioticumconsumptie zien we bij deze laatste leeftijdsgroep.

Wat betreft het antidepressiva gebruik in Eerstelijnszone Zennevallei merken we op dat de gemeente Pepingen gemiddeld minder gebruikers antidepressiva telt in vergelijking met de andere gemeenten in onze zone. Alsook heeft Pepingen een lager percentage antidepressiva gebruikers dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. De gemeenten Linkebeek (14,1%) en Sint-Genesius-Rode (13,2%) hebben gemiddeld genomen een hoger aantal percentage gebruikers antidepressiva in vergelijking met het Vlaams gemiddelde (12,0%).

	% gebruikers antidepressiva
Beersel	12,0
Drogenbos	12,5
Halle	12,7
Linkebeek	14,1
Pepingen	11,8
Sint-Genesius-Rode	13,2
Sint-Pieters-Leeuw	12,7
Vlaams Gewest	12,0

Tabel 16: Percentage gebruikers antidepressiva (2017) - bron: intermutualistisch Agentschap

Tot slot nemen we het aantal gebruikers van antidementia onder de loep. De ELZ Zennevallei heeft een lager percentage gebruikers antidementia dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. De gemeente Halle, Pepingen en Sint-Pieters-Leeuw hebben het hoogste aantal gebruikers.

	% gebruikers antidementia
Beersel	1,2
Drogenbos	1,2
Halle	1,7
Linkebeek	Geen metingen
Pepingen	1,6
Sint-Genesius-Rode	0,8
Sint-Pieters-Leeuw	1,4
Vlaams Gewest	1,7

Tabel 17: Percentage gebruikers antidementia (2017) - bron: intermutualistisch Agentschap

Conclusies rond demografische ontwikkelingen

Wanneer de vergelijking wordt gemaakt met de beleidsplannen van 2020-2021 wordt opgemerkt dat ELZ Zennevallei toen reeds te maken kreeg met (groot)stedelijke problematieken zoals een grote bevolkingsgroei. Echter stonden toen Drogenbos, Halle en Sint-Pieters-Leeuw in de top 15 gemeenten uit het arrondissement Halle-Vilvoorde met de grootste bevolkingsgroei. Bij het raadplegen van data van 2020 wordt opgemerkt dat in ELZ Zennevallei de gemeente Beersel echter de grootste bevolkingsgroei kent, gevolgd door Sint-Pieters-Leeuw en Halle.

ELZ Zennevallei is een diverse zone, met een groot groeiend aandeel mensen met een andere nationaliteit dan de Belgische in bijna elke gemeente. Uit kwalitatief onderzoek blijkt dat deze diversiteit specifieke noden en uitdagingen met zich meebrengt, niet in het minst het gegeven dat er ook een diversiteit in taligheid is en dat dit communicatie niet altijd vergemakkelijkt.

Daarnaast is onze eerstelijnszone, los van Pepingen, ook een zone die bestaat uit gemeenten met een jongere bevolking dan het Vlaamse gemiddelde, met meer gezinnen met minderjarige kinderen, met grotere gezinnen en meer eenoudergezinnen dan het Vlaamse gemiddelde. Deze kwantitatieve gegevens worden bekrachtigd door de Zorgraad waar deze bevindingen werden afgetoetst.

Op basis van de cijfers van Provincie.incijfers.be en de IMA atlas zien we dat in onze eerstelijnszone de prevalentiecijfers van diabetes in stijgende lijn zijn en dit een aandachtspunt is binnen onze zone. Alsook op preventieve gezondheidszorg scoort onze Eerstelijnszone zwak. Zo heeft onze zone een lage totale dekkinggraad wat betreft borstkankerscreening en dikke darmkankerscreening, en is er een laag aandeel van de bevolking dat naar de tandarts gaat uit preventief oogpunt.

Ook heeft onze zone te maken met een hoog percentage overgewicht bij schoolgaande kinderen.

Tot slot stellen we vast dat er voldoende aandacht moet gaan naar mantelzorg en buurtgerichte zorg gezien de sterke toename van het zorggebruik met hoge(re) leeftijd, de algemene toename van het aantal ouderen en de zorgbudgetten voor mantel- en thuiszorg. Deze kwantitatieve gegevens werden bevestigd door de Zorgraad. Daarnaast werd ook de link gelegd tussen een lagere gezondheidszorgscore en de diverse bevolking in ELZ Zennevallei, waar de taalproblematiek en cultuurverschillen mogelijke factoren zijn.

(sociaal-) economische ontwikkelingen

Inkomens

In dit luik zal het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming in ziekteverzekering en het leefloon worden toegelicht in onze zone.

Fiscale gegevens bieden een indicatie van het inkomen dat personen ter beschikking hebben en maken een inschatting mogelijk van wie er potentieel met armoede wordt geconfronteerd. De meest recente gegevens dateren van 2019 (provincie.incijfers.be).

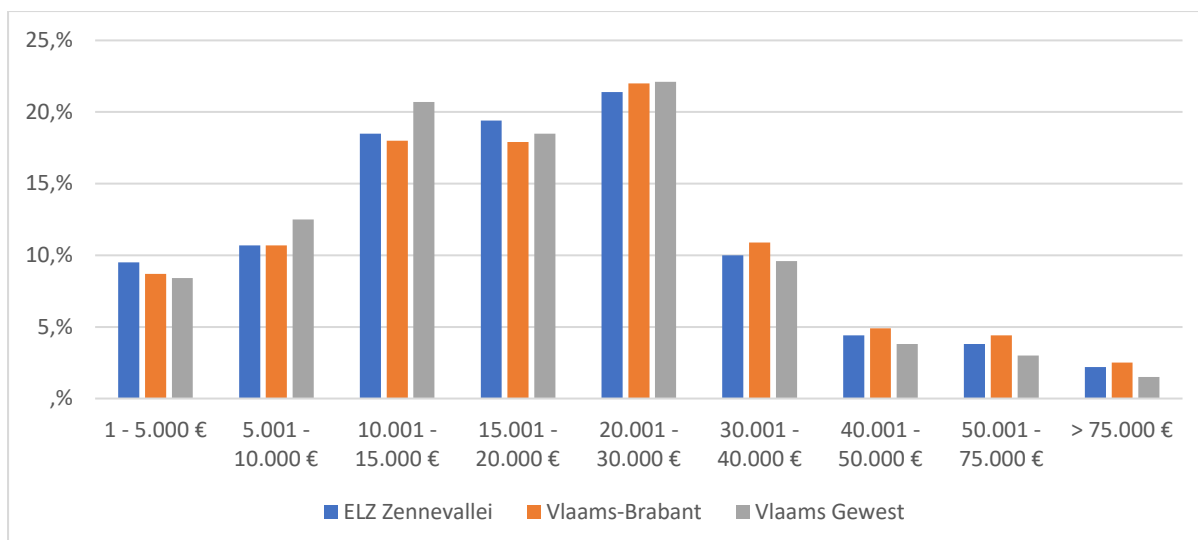
Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner voor Eerstelijnszone Zennevallei samen bedraagt 21.014 euro. Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid voor Eerstelijnszone Zennevallei bedraagt 32.222 euro. De indicator gewijzigde verbruikseenheid heeft als voordeel dat ze corrigeert voor gezinssamenstelling: voor deze indicator wordt per gezin aan één volwassenen een gewicht van 1 toegekend, aan andere gezinsleden ouder dan 14 jaar een gewicht van 0,5 en aan kinderen van 13 jaar of jonger 0,3. Op deze manier wordt voorkomen dat de aanwezigheid van meer kinderen in het gezin, die zelf nog geen inkomen binnenbrengen, het gemiddelde inkomen disproportioneel naar omlaag trekt.

Wanneer we kijken naar het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikerseenheid binnen onze 7 gemeenten zien we heel wat verschillen. Zo hebben Halle en Sint-Pieters-Leeuw een gemiddeld inkomen in vergelijking het Vlaams Gewest. Pepingen en Sint-Genesius-Rode hebben een veel hoger gemiddeld inkomen in vergelijking met het Vlaams Gewest. Beersel en Linkebeek hebben een hoger gemiddeld inkomen en Drogenbos heeft eerder een lager gemiddeld inkomen in vergelijking met het Vlaams Gewest. De z-score is een gestandaardiseerde maat die aangeeft hoeveel de waarde van het gekozen gebied afwijkt van het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

	Gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid, z-scores
Beersel	34.528
Drogenbos	25.824
Halle	30.493
Linkebeek	35.010
Pepingen	36.889
Sint-Genesius-Rode	38.829
Sint-Pieters-Leeuw	29.106

Tabel 18: gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid, z-scores (2019) - provincie.incijfers.be

In onderstaande tabel tonen we het aandeel belastingplichtigen per inkomensklasse. Hier merken we dat de inkomensbalans de trend volgt van het Vlaams Gewest en de provincie Vlaams Brabant. Echter heeft onze zone een groter aandeel belastingplichtigen in de laagste inkomensklasse (0-1500€) (9,5%) in vergelijking met Vlaams-Brabant (8,7%) en het Vlaams Gewest (8,4%).

Grafiek 10: belastingplichtigen per inkomensklasse (t.o.v. belastingplichtigen)(2019) - bron: provincie.incijfers.be

Verhoogde tegemoetkoming in ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rondkomen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen drie leeftijdsgroepen, namelijk: 0 tot 24 jaar, 25 tot 64 jaar en 65 jaar of ouder. Deze laatste groep zijn sterker aanwezig onder de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering omdat het netto belastbaar inkomen bij deze groep mensen niet altijd overeenstemt met het reële beschikbare inkomen. Er wordt namelijk geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen. Om een beeld te krijgen van armoede in deze oudere leeftijdsgroep kijken we naar de inkomensgarantie voor ouderen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Dit zijn uitkeringen die worden toegekend aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken.

In onderstaande tabel wordt het percentage rechthebbende op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering weergegeven. In onze Eerstelijnszone ontving in 2020 11,7 % van de jongeren (jonger dan 25 jaar) en 8,3 % van de 25- tot 64- jarigen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming. Onder de 65-plussers in de ziekteverzekering gaat het om een aandeel van 17,2 %. Bovendien zijn er ook grote verschillen tussen de gemeenten, waar voornamelijk Drogenbos, Sint-Pieters-leeuw en Halle de hoogste aantal percentages halen. We zien echter wel dat in elke leeftijdscategorie het aandeel rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming lager ligt dan het Vlaams Gewest.

	0-24 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 0-24 jaar in de ziekteverzekering) [%]	25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 25-64 jaar in de ziekteverzekering) [%]	65+ jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 65+ in de ziekteverzekering) [%]
Beersel	8,1	6,2	13,7
Drogenbos	19,8	13,0	25,8
Halle	12,6	9,2	19,1
Linkebeek	8,7	7,2	11,3

Pepingen	4,4	4,4	26,0
Sint-Genesius-Rode	6,4	5,1	10,3
Sint-Pieters-Leeuw	16,0	10,2	19,5
ELZ Zennevallei	11,7	8,3	17,2
Vlaams Gewest	15,4	11,1	25,6

Tabel 19: rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (2020) - provincie.incijfers.be

Wanneer we een blik werpen op de evolutie van de verhoogde tegemoetkoming doorheen de tijd wordt er een algemene tendens in Vlaanderen opgemerkt waarbij het aandeel rechthebbenden onder de jongeren sinds 2014 toeneemt, terwijl het aandeel rechthebbenden onder de 65-plussers daalt. Deze trend kan aan verschillende invloeden worden toegeschreven, zoals het geleidelijk optrekken van de minimumpensioenen, het feit dat meer vrouwen die werkten met pensioen gaan... waardoor de oudste leeftijdsgroep steeds minder in aanmerking komt voor de verhoogde tegemoetkoming. In ELZ Zennevallei wordt deze algemene tendens ook opgemerkt maar is sinds 2019 terug een lichte daling aanwezig bij de groepen 0 tot 24 jaar en 25 tot 64 jaar. Het aandeel rechthebbenden onder de 65-plussers daalt echter elk jaar sinds 2013 (met uitzondering van 2016).

Om armoede onder de 65-plussers in kaart te brengen, zijn de indicatoren 'gewaarborgd inkomen' en 'inkomensgarantie voor ouderen' beter geschikt dan de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Zowel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) als de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) zijn bijstandsregelingen die verstrekt worden aan ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar bereikt hebben en die door omstandigheden geen (voldoende) loopbaan gekend hebben, of die tijdens hun loopbaan geen (voldoende) pensioen konden opbouwen. Het is een soort leefloon dat wordt toegekend aan ouderen die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikken. In 2001 werd het GIB vervangen door de IGO. De twee regelingen blijven naast elkaar bestaan, in die zin dat wie al een GIB had met daarin meer voordelige rechten dan bij de IGO, zijn oude GIB kan behouden.

Onderstaande tabel geeft het aantal en aandeel rechthebbenden op een IGO/GIB weer in 2021.

	ouderen met een inkomensgarantie (IGO of GIB) [aantal]	65+ met een inkomensgarantie (IGO of GIB) (t.o.v. 65+) [%]
Beersel	92	2%
Drogenbos	54	6%
Halle	249	3,2%
Linkebeek	22	2,4%
Pepingen	12	1,3%
Sint-Genesius-Rode	95	2,6%
Sint-Pieters-Leeuw	236	3,7%
ELZ Zennevallei	760	3%
Vlaams Gewest	50901	3,7%

Tabel 20: rechthebbenden op een IGO/GIB (aantal en aandeel inwoners van 65 jaar en ouder) (2021) - provincie.incijfers.be

Tot slot bespreken we het **leefloon en equivalent leefloon** in onze zone. Onderstaande gegevens zijn verkregen via provincie.incijfers.be

Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het equivalent leefloon geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon,

maar die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister. Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW.

Omdat deze tegemoetkomingen enkel worden toegekend aan personen die niet over andere bestaansmiddelen beschikken, en de bedragen een minimum bieden dat nodig is om te overleven, bespreken we het (equivalent) leefloon als een indicatie voor armoede.

	Leefloners per 1.000 inwoners	Equivalent leefloners per 1.000 inwoners
Beersel	1,51	0,17
Drogenbos	7,58	0,60
Halle	4,70	0,17
Linkebeek	6,31	0,0
Pepingen	1,88	0,20
Sint-Genesius-Rode	3,23	0,33
Sint-Pieters-Leeuw	3,97	0,26
ELZ Zennevallei	3,78	0,23
Vlaams Gewest	5,75	0,55

Tabel 21: Rechthebbenden van een leefloon en equivalent leefloon (per 1000 inwoners)(2021) - provincie.incijfers.be

Bovenstaande tabel geeft het aandeel rechthebbenden op een leefloon en op een equivalent leefloon weer per 1000 inwoners per gemeente in onze zone.

We moeten ons echter wel bewust zijn dat gemeentelijke verschillen in deze cijfers deels te wijten kunnen zijn aan verschillen in het gemeentelijk beleid en/of het beleid van de OCMW's.

De federale wetgeving rond het leefloon ligt vast, maar hierbinnen hebben OCMW's nog een aanzienlijke autonomie en discretionaire bevoegdheid. Op basis daarvan maken ze eigen beleidskeuzes waardoor de implementatie van de regelgeving in de praktijk varieert. Ze kunnen bijvoorbeeld een eigen invulling geven aan de toekenningsvoorwaarden van het leefloon, kiezen voor een 'actief' dan wel minder 'actief' beleid, keuzes maken in het door hen beheerde budget... Deze keuzes staan los van het eigenlijke fenomeen 'armoede' maar beïnvloeden wel het aantal leefloongerechtigden per gemeente. We merken een hoog aantal leefloners in de gemeente Drogenbos en Linkebeek. Alsook is het equivalent leefloners in Drogenbos aanzienlijk hoger in vergelijking met de andere gemeenten.

Socio-economische positie

In dit luik wordt de socio-economische positie toegelicht voor onze zone. Alsook het topic werkende en niet-werkenden werkzoekende naar herkomst. Onderstaande gegevens zijn verkregen via provincie.incijfers.be.

Om een zicht te krijgen op een **socio-economische positie** wordt er een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking en de niet-beroepsactieve bevolking:

- De werkende bevolking omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.
- De werkzoekenden zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.

- De niet-beroepsactieve groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.
- Naast deze drie hoofdcategorieën wordt een restcategorie 'anderen' omschreven. Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrage plichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voor kinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinspensioen ontvangt, ... Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.

In het werkingsgebied van ELZ Zennevallei heeft 43,4% van de bevolking een job (werkend), 1,4% van de bevolking is werkzoekend met een RVA-uitkering en 47,4% van de bevolking is niet beroepsactief. 7,8% van de bevolking in onze Eerstelijnszone is niet gekend bij de Belgische sociale zekerheid.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in de ELZ Zennevallei een kleiner aandeel werkenden, een ongeveer even groot aandeel werkzoekenden, een groter aandeel niet-beroepsactieven en een even groot aandeel 'anderen'.

Om een beter zicht te krijgen op de samenstelling van de groep **niet-beroepsactieven**, dewelke relatief groot is binnen onze zone, wordt deze groep verder in detail bekeken.

We kunnen deze groep opsplitsen in volgende subgroepen:

- In volledige loopbaan onderbreking;
- Vrijgestelde werkzoekenden;
- Personen met een leefloon/financiële hulp;
- (brug)pensioen;
- Rechtgevend kinderen voor kinderbijslag;
- Volledige arbeidsongeschikten;
- Personen met een tegemoetkoming aan personen met een handicap

In onze zone zijn de twee grootste groepen, binnen de groep niet-beroepsactieven, de (brug)gepensioneerden en de kinderen die recht hebben op kinderbijslag. Zo is 18,4% van de bevolking (brug)gepensionerd. 26,3% van de bevolking is een rechtgevend kind voor kinderbijslag.

Wat betreft de groep **werkende bevolking**, vallen alle loontrekkenden, zelfstandigen en helpers hieronder. In ELZ Zennevallei bedraagt het aandeel werkenden in 2019 43,4%. Voor personen met een Belgische herkomst is dit 45,4%; voor personen met een buitenlandse EU-herkomst 44,5% en voor personen met een buitenlandse niet-EU-herkomst 34,8%.

Onze zone heeft een hoger percentage werkenden met buitenlandse EU-herkomst en werkenden met een buitenlandse niet-EU herkomst in vergelijking met het Vlaams Gewest (zie tabel hieronder).

	werkenden (t.o.v. inwoners)	werkenden geen vreemde herkomst gekend (t.o.v. geen vreemde herkomst gekend)	werkenden vreemde herkomst EU (t.o.v. vreemde herkomst EU)	werkenden vreemde herkomst niet-EU (t.o.v. vreemde herkomst niet-EU)
ELZ Zennevallei	43,4%	45,4%	44,5%	34,8%
Vlaams Gewest	44%	46,2%	41,5%	32,5%

Tabel 22: werkenden naar herkomst, % t.o.v. alle inwoners of herkomstgroep (2019) - provincie.incijfers.be

De andere groep betreft de **niet-werkende werkzoekende bevolking**. Hieronder vallen volgende groepen: werkzoekenden na voltijdse tewerkstelling met werkloosheidsuitkering, werkzoekenden na een vrijwillig deeltijdse job met werkloosheidsuitkering, en werkzoekenden na studies met overbruggingsuitkering of wachttuitkering (tot 2011) / inschakelingsuitkering (vanaf 2012).

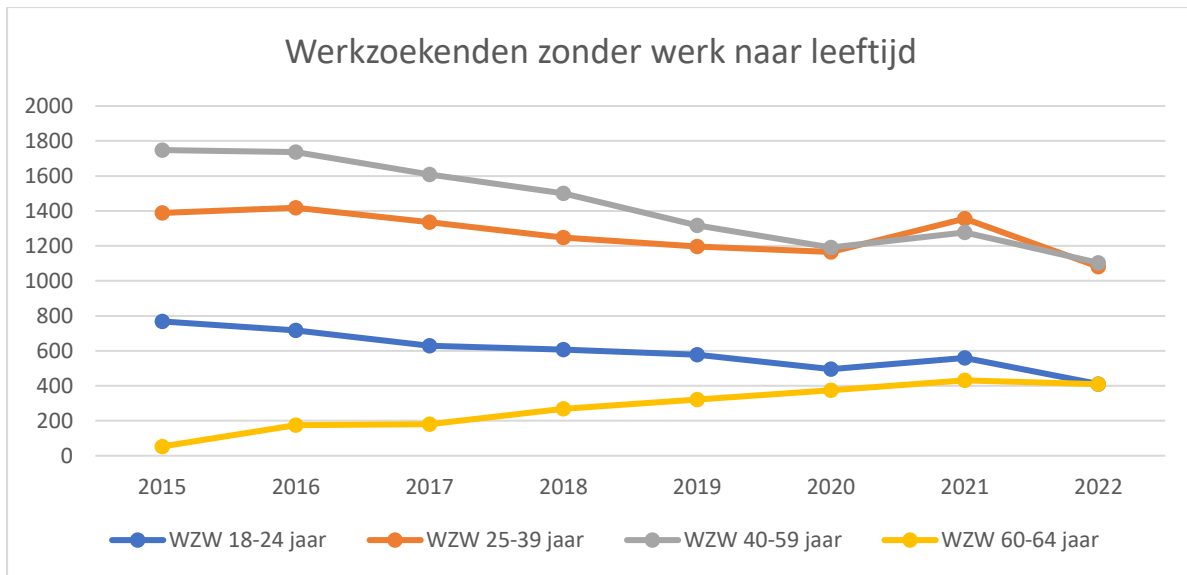
	werkzoekenden (t.o.v. alle inwoners)	werkzoekenden geen vreemde herkomst gekend (t.o.v. geen vreemde herkomst gekend)	Werkzoekenden vreemde herkomst EU (t.o.v. vreemde herkomst EU)	Werkzoekenden vreemde herkomst niet- EU (t.o.v. vreemde herkomst niet- EU)
ELZ Zennevallei	1,4%	1,1%	1,4%	2,3%
Vlaams Gewest	1,6%	1,2%	2,2%	3,3%

Tabel 23: werkzoekenden naar herkomst, % t.o.v. alle inwoners of herkomstgroep (2019) - provincie.incijfers.be

In bovenstaande tabel kunnen we aflezen dat het aandeel werkzoekenden in 2019 1,4% bedraagt. Voor personen met een Belgische herkomst is dit 1,1%, voor personen met een buitenlandse EU-herkomst 1,4% en voor personen met een buitenlandse niet-EU herkomst 2,3%.

Wanneer we binnen de groep niet-werkenden werkzoekende de opsplitsing maken naargelang leeftijd zien we dat de grootste groep werkzoekenden zich tussen 60 en 64 jaar bevindt (4,8%), gevolgd door de groep van 25 tot 39 jarigen (4,5%).

Wanneer we de evolutie van de werkzoekendengraad bekijken per leeftijdsgroep zien we eerder een dalende trend tussen de jaartallen 2015 en 2022, met uitzondering van de leeftijdsgroep 60 tot 64 jaar. Deze laatste leeftijdsgroep kent sinds 2015 een stijging van het aantal werkzoekenden zonder werk.

Grafiek 11: werkzoekenden zonder werk naar leeftijd (aantal) - provincie.incijfers.be

Betalingsmoeilijkheden

Om betalingsmoeilijkheden in kaart te brengen, kijken we zowel naar openstaande schulden als naar energie-armoede.

In onderstaande tabel worden de **achterstallige leningen op afbetaling en achterstallige hypothecaire kredieten** getoond per gemeente, voor de volledige zone en het Vlaams Gewest. Het aandeel kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling ligt in Drogenbos, Halle, Linkebeek en Sint-Pieters-Leeuw hoger in vergelijking met de andere gemeenten en het Vlaams Gewest.

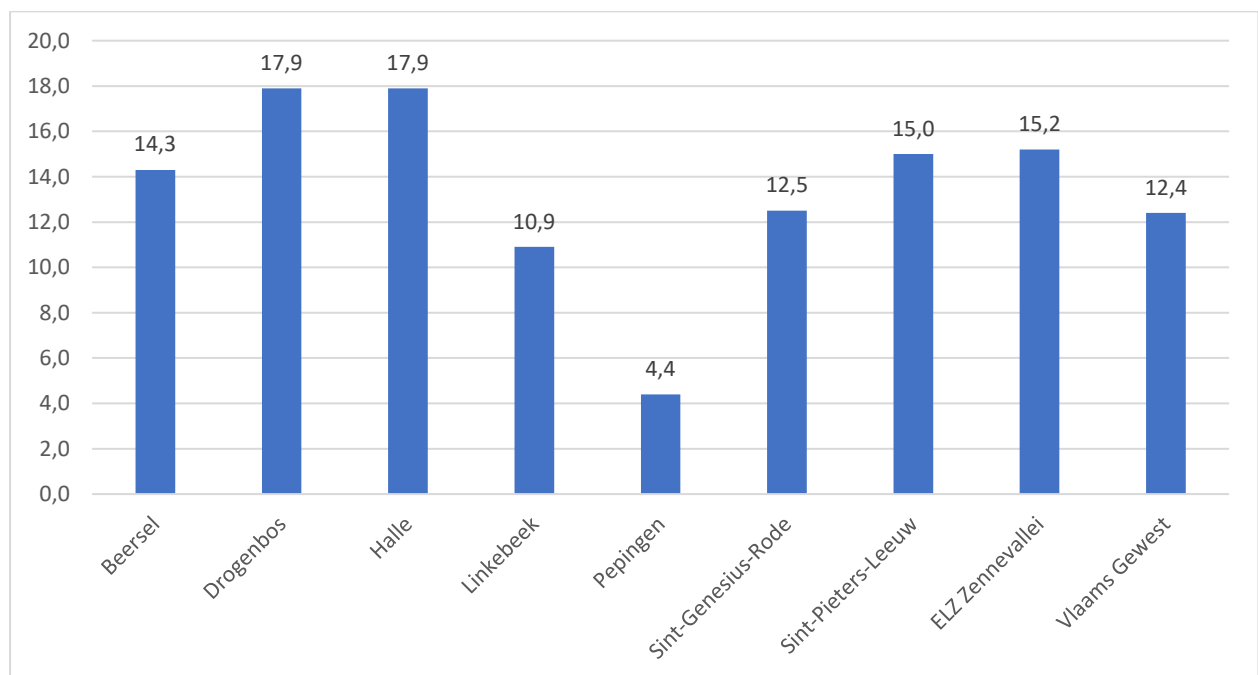
	kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling (t.o.v. totaal leningen op afbetaling)	kredietnemers met achterstallig hypothecair krediet (t.o.v. totaal hypothecaire kredieten)
Beersel	4,8%	0,6%
Drogenbos	6,9%	0,9%
Halle	5,2%	0,9%
Linkebeek	6,3%	1,4%
Pepingen	2,3%	0,0%
Sint-Genesius-Rode	4,5%	0,6%
Sint-Pieters-Leeuw	5,1%	1,1%
ELZ Zennevallei	5,0%	0,8%
Vlaams Gewest	5,2%	0,7%

Tabel 24: kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling en achterstallige afbetaling op hypothecair krediet (aandeel t.o.v. alle leningen op afbetaling en hypothecaire kredieten (2021) - provincie.incijfers.be

Bovendien zijn het ook deze gemeenten waarbij het aandeel kredietnemers met achterstallige hypothecaire kredieten hoger ligt in vergelijking met de andere gemeenten in onze zone. Hier zijn voornamelijk Linkebeek en Sint-Pieters-Leeuw de koplopers.

De term **energie-armoede** wordt gebruikt wanneer de kosten die een persoon of gezin besteedt aan energie (elektriciteit en verwarming) niet in verhouding zijn met het globale inkomen waarover de persoon of dat gezin beschikt. De budgetmeters elektriciteit worden beschouwd als een goede indicator voor wie energieproblemen ervaart omwille van financiële beperkingen.

Onderstaande grafiek geeft weer dat onze Eerstelijnszone meer huishoudens met een budgetmeter elektriciteit heeft dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Alsook zien we in onze zone grote verschillen tussen de gemeenten. Zo toont deze grafiek dat het aandeel huishoudens met een budgetmeter (per 1.000 huishoudens) in Pepingen beduidend lager ligt dan alle andere gemeenten.

Grafiek 12: huishoudens met budgetmeter elektriciteit (per 1000 huishoudens)(2021) - provincie.incijfers.be

Risicokenmerken van leerlingen

In het kader van gelijke onderwijskansen worden een aantal kenmerken van de sociaaleconomische status (SES) van leerlingen bijgehouden. Het betreft lage opleiding van de moeder, thuistaal niet-Nederlands en het krijgen van een schooltoelage. Leerlingen met deze SES-kenmerken hebben een hoger risico op vroegtijdige schooluitval (verlaten van het onderwijs zonder diploma). Het zijn daardoor risicokenmerken voor kansarmoede. Zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs wordt hieronder toegelicht. Het gaat hier telkens over de leerlingen die in de gemeente wonen, onafhankelijk in welke gemeente ze naar school gaan.

Naast de SES-kenmerken bekijken we ook de vroegtijdige schoolverlaters, dat zijn jongeren die zonder diploma het secundair onderwijs verlaten en geen verdere opleiding meer volgen, althans in het onderwijs dat valt onder de Vlaamse Gemeenschap, én in het jaar dat volgt op het verlaten van het onderwijs.

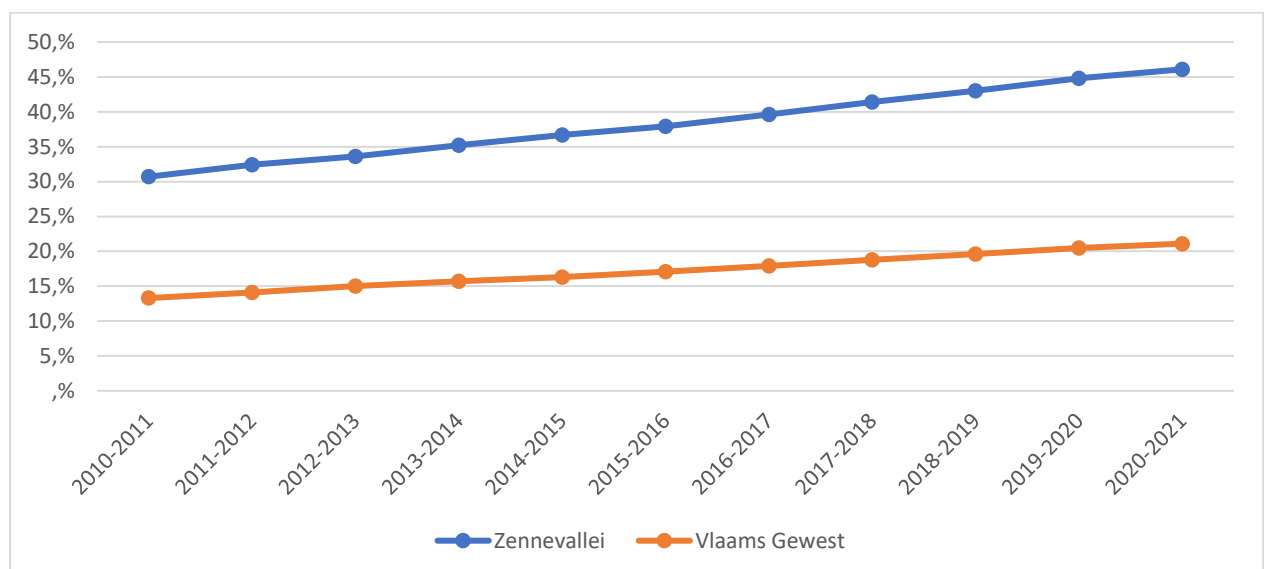
In het werkingsgebied van ELZ Zennevallei wonen 12.329 kinderen die gewoon **basisonderwijs** volgen. Dit is inclusief het Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten. Voor de risico-indicatoren wordt dit Franstalig onderwijs niet meegenomen.

19,0 % van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs heeft een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is iets lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest (19,9%). Uitzonderingen in regio Zennevallei zijn Halle (20,1%) en Sint-Pieters-Leeuw (26,6%). Opvallend is de gemeente Drogenbos dat bij het vorige beleidsplan benadrukt werd als gemeente met een groot aandeel leerlingen met een laag opgeleide moeder (38,6%). Terwijl bij de huidige cijfers Drogenbos een lager aandeel leerlingen met een laag opgeleide moeder aantoonde (12,7%) heeft in vergelijking met andere gemeenten (zie hierboven).

37,9% van de kinderen gewoon basisonderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in ELZ Zennevallei ongeveer even hoog als gemiddeld in het Vlaams Gewest (38,3%). Uitzonderingen in regio Zennevallei zijn Drogenbos (56,9%) en Sint-Pieters-Leeuw (47,6%).

46,1% van de kinderen gewoon basisonderwijs spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt veel hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (21,1%). In bijna alle gemeenten ligt het aandeel hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, met uitzondering van Pepingen.

Als we een blik werpen op de evolutie van het aandeel kinderen in het gewoon basisonderwijs dat een andere thuistaal heeft dan het Nederlands zien we het volgende: het aandeel kinderen in het basisonderwijs met een andere taal dan het Nederlands als thuistaal stijgt in de ELZ Zennevallei van 30,7% in 2011 naar 46,1% in 2021. De evolutie in het Vlaams Gewest is ook stijgend.

Grafiek 13: evolutie leerlingen gewoon basisonderwijs met thuistaal niet-Nederlands naar woonplaats, % t.o.v. In gewoon BO (2011-2021) - provincie.incijfers.be

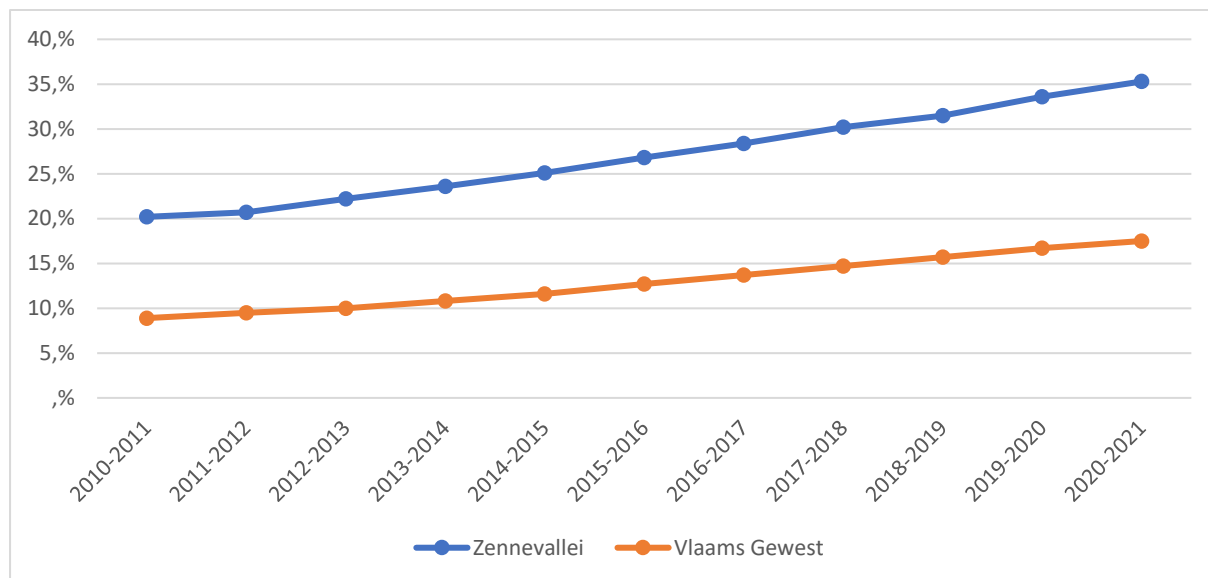
In het werkingsgebied van de ELZ Zennevallei wonen 6.663 leerlingen die gewoon **secundair onderwijs** volgen. De risicokenmerken worden berekend voor de leerlingen in het gewoon secundair onderwijs, inclusief het gewoon deeltijds beroepsonderwijs, maar zonder de leerlingen in het Franstalig onderwijs in Vlaanderen (in de faciliteitengemeenten).

18,8% van die leerlingen heeft een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest (22,2%). Uitzonderingen in onze regio zijn Drogenbos (32,3%) en Sint-Pieters-Leeuw (27,1%).

38,4% van de leerlingen in het gewoon secundair onderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in de ELZ Zennevallei lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (40,2%). Uitzonderingen in onze regio zijn opnieuw Drogenbos (49,5%), Halle (40,2%) en Sint-Pieters-Leeuw (46,7%).

35,3% van de leerlingen gewoon secundair onderwijs gebruikt als thuistaal een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt veel hoger dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest (17,5%). Elke gemeente uit regio Zennevallei heeft een hoger aandeel dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, met uitzondering van Pepingen (7,8%).

Als we een blik werpen op de evolutie van het aandeel kinderen in het gewoon secundair onderwijs dat een andere thuistaal heeft dan het Nederlands zien we het volgende: het aandeel kinderen in het secundair onderwijs met een andere taal dan het Nederlands als thuistaal stijgt in de ELZ Zennevallei van 20,2% in 2011 naar 35,3% in 2021. De evolutie in het Vlaams Gewest is ook hier stijgend.

Grafiek 14: evolutie leerlingen secundair onderwijs met thuistaal niet-Nederlands naar woonplaats, % t.o.v. In gewoon BO (2011-2021) - provincie.incijfers.be

Een vroegtijdige schoolverlater (VSV) wordt gedefinieerd als een leerling die niet langer leerplichtig is en die een regulier kwalificerend traject van het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met beroepsfinaliteit, dan wel een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Een vroegtijdige schoolverlater verlaat dus het Vlaams secundair onderwijs zonder een diploma te behalen. Het aandeel wordt berekend als de verhouding tussen het aantal vroegtijdige schoolverlaters op de som van de vroegtijdige schoolverlaters en de gekwalificeerde schoolverlaters.

In de ELZ Zennevallei waren er 67 vroegtijdige schoolverlaters in 2019-2020. Dit betekent dat 7,6% van de schoolverlaters geen diploma of getuigschrift behaalt. Dit aandeel is lager dan het aandeel in het Vlaams Gewest.

	vroegtijdige schoolverlaters [aantal]	vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) [%]
Beersel	12	5,7%
Drogenbos	1	11,1%
Halle	23	6,9%
Linkebeek	1	14,3%
Pepingen	0	0%
Sint-Genesius-Rode	5	8,8%
Sint-Pieters-Leeuw	25	11,4%

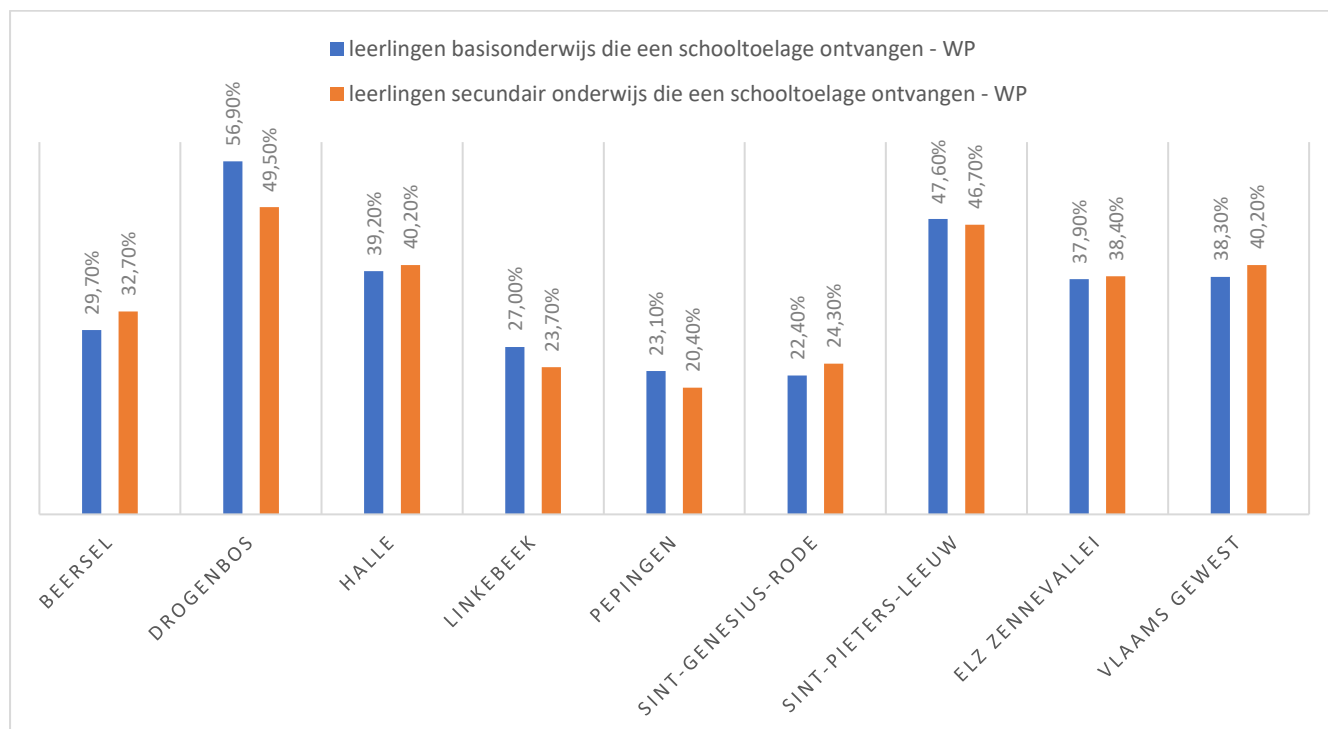
Zennevallei	67	7,6%
Vlaams Gewest	5665	9,1%

Tabel 25: vroegtijdige schoolverlaters, aantal en % t.o.v. alle schoolverlaters (2019-2020) - provincie.incijfers.be

Tot slot belichten we in dit luik de **schooltoeslag**. Voor sommige gezinnen nemen schoolkosten een significante hap uit het gezinsbudget. Om hieraan tegemoet te komen, ontvangen gezinnen met schoolgaande kinderen en een laag inkomen een schooltoeslag. Tot schooljaar 2018-2019 heette de schooltoeslag nog 'schooltoelage' en moest ze vaak door de gezinnen zelf worden aangevraagd. In 2019-2020 werd deze tegemoetkoming omgevormd naar een 'schooltoeslag'. Vanaf dan worden er andere berekeningsmethodes toegepast en wordt deze tegemoetkoming automatisch toegekend aan gezinnen die ervoor in aanmerking komen. Omdat het ontvangen van een schooltoeslag afhankelijk is van het gezinsinkomen, gebruiken we ook deze indicator om armoede in kaart te brengen.

In Eerstelijnszone Zennevallei zijn er 4260 leerlingen in het basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen en 2597 leerlingen in het secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen. Deze gegevens dateren van 2021 en werden geraadpleegd op provincie.incijfers.be.

In onderstaande grafiek kunnen we afleiden dat Drogenbos het grootste aandeel leerlingen heeft met een toeslag in het basisonderwijs én het secundair onderwijs, gevolgd door Sint-Pieters-Leeuw en Halle. Het aandeel van deze leerlingen is in Beersel, Linkebeek, Pepingen en Sint-Genesius-Rode lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Grafiek 15: leerlingen basisonderwijs en secundair onderwijs met een schooltoeslag (t.o.v. respectievelijk leerlingen basisonderwijs en leerlingen secundair onderwijs, naar woonplaats) (2021) - provincie.incijfers.be

Conclusies rond (sociaal-)economische ontwikkelingen

Wanneer de vergelijking wordt gemaakt met de beleidsplannen van 2020-2021 wordt bij de indicatoren over kinderen in het basisonderwijs opgemerkt dat het aandeel leerlingen met een laag opgeleide moeder (=risico op kansarmoede) in Drogenbos sterk verminderd is (van 38,6% naar 12,7%). Sint-Pieters-Leeuw blijft echter het grootste aandeel hebben in onze zone. Linkebeek, Pepingen en Sint-Genesius-Rode blijven nog steeds ver onder het Vlaams gemiddelde.

Op basis van de cijfers van Provincie.incijfers.be en de IMA-atlas wordt een algemene evolutie in ELZ Zennevallei opgemerkt. De evolutie die zich voordoet is dat het aandeel jongeren met een verhoogde tegemoetkoming de laatste jaren sterk gestegen is en terug een lichte daling kent sinds 2019 bij de leeftijdsgroepen 0 tot 24 jaar en 25 tot 64 jaar. Het aandeel ouderen met een inkomensgarantie neemt daarentegen niet meer toe. De armoede bij jongeren en de actieve bevolking neemt dus toe, die bij ouderen neemt stilaan af (door een verhoging van de laagste pensioenen, meer tweeverdieners...). Deze bevindingen werden afgetoetst bij de Zorgraad Zennevallei waarbij deze gegevens bekrachtigd werden.

Kijken we naar de socio-economische posities in onze zone, dan zien we dat in vergelijking met het Vlaams Gewest, ELZ Zennevallei een groter aandeel niet-beroepsactieven heeft. Alsook kent onze regio een groot aandeel van niet-werkende werkzoekenden waarbij het aantal werkzoekenden zonder werk in de leeftijdscategorie 60 tot 64 jaar een stijgende trend kent, terwijl bij de andere leeftijdsgroepen een dalende trend aanwezig is, met een sterke daling bij de leeftijdsgroep 18 -24 jarigen. Alsook is er een hoger aandeel werkzoekenden bij de inwoners met vreemde herkomst (niet EU).

Uit de input van de Zorgraad komt voort dat in onze regio de percentages verhoogde tegemoetkoming lager liggen dan het Vlaams Gewest. Wanneer we echter kijken naar betalingsmoeilijkheden in onze zone merken we een hoger aandeel op in vergelijking met het Vlaams Gewest op vlak van achterstallige leningen op afbetaling en achterstallige hypothecaire kredieten. Alsook zijn er in regio Zennevallei meer huishoudens met een budgetmeter elektriciteit dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Kijken we naar een aantal indicatoren over de kinderen in het basisonderwijs, dan zien we dat dat het aandeel van kinderen in het basisonderwijs dat een schooltoelage ontvangt even hoog is als gemiddeld in het Vlaams Gewest. Verder is het aandeel van kinderen in het gewoon basisonderwijs die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands dubbel zo hoog dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Ook bij de kinderen in het secundair onderwijs merken we op dat het aandeel van de leerlingen die een andere taal dan het Nederlands gebruikt als thuistaal dubbel zo hoog is dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Wat betreft de sociaal-economische ontwikkelingen merken we een algemene tendens op waarbij Drogenbos, Halle en Sint-Pieters-Leeuw meer aandacht nodig hebben dan de andere gemeenten. Ook op vlak van sociaal-economische ontwikkelingen heeft het CAW het hoogste bereik in de gemeente Halle, Sint-Pieters-Leeuw en Sint-Genesius-Rode. De gemeente Drogenbos en Linkebeek zijn eerder laag qua bereik.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Informele zorg

Informele zorg is zorg en ondersteuning die wordt gegeven door mensen die voor deze handelingen niet betaald worden. Mantelzorg is een informele zorg waaronder heel wat zorg valt zoals emotionele ondersteuning, huishoudelijke hulp maar ook persoonlijke verzorging of administratieve hulp.

Mantelzorg is veelvoorkomend en betekent een grote meerwaarde in het zorg- en welzijnslandschap en voor de maatschappij. Volgens de definitie in het Vlaamse Woonzorgdecreet is een mantelzorger “een persoon die vanuit een sociale en emotionele band één of meer personen met verminderd zelfzorgvermogen, niet beroepshalve maar meer dan occasioneel, helpt en ondersteunt in het dagelijkse leven” (mantelzorgplan 2022-2024).

In het mantelzorgplan 2022-2024 wordt verwezen naar een recente Zorgenquête van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Deze enquête toonde aan dat 33% van de Vlaamse bevolking van 18 jaar en ouder mantelzorg verleent of verleende in het afgelopen jaar. Uit dezelfde studie blijkt dat Vlamingen die zelf een hulp- of ondersteuningsnood hebben (omwille van een langdurige ziekte, gezondheidsproblemen of een beperking) in bijna 7 op de 10 gevallen hulp ontvangen van familie, vrienden, burens of kennissen. Daarnaast verlenen én ontvangen vrouwen vaker mantelzorg (mantelzorgplan 2022-2024).

De studie van Bronselaer et al. (2021) duidt dat jonge mantelzorgers kinderen en jongeren zijn die opgroeien bij een gezinslid met een langdurige ziekte of beperking. Deze studie toont aan dat 21% van de Vlaamse jongeren in de leeftijdsgroep van 11 tot 18 jaar (of 119.000 jongeren) woont bij een persoon met een langdurige ziekte of beperking. 5% van de Vlaamse jongeren zorgt minstens 4u per week voor een persoon met een langdurige ziekte of beperking (Bronselaer et al., 2021) wat overeenkomt met 27.253 jongeren in de leeftijdsgroep van 11 tot 18 jaar.

Wanneer we een blik werpen op de mantelzorgratio dat Statistiek Vlaanderen (2021) weergeeft, zien we het aantal potentiële mantelzorgers op basis van leeftijd (40 tot 79-jarigen) per 80-plusser. Dit is een puur demografisch cijfer, en wil niet zeggen dat effectief zoveel mensen mantelzorger zijn.

	ELZ Zennevallei	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
2010	9,7	9,6	9,7
2015	8,4	8,3	8,3
2017	8,1	8,1	8,0
2020	7,9	7,8	7,7
2025	8,0	7,9	7,6
2030	7,3	7,1	6,7

Tabel 26: evolutie en prognose van de mantelzorgratio (2010,2015,2017,2020,2025,2030) - provincie.incijfers.be

Volgens Provincie in cijfers beschikt ELZ Zennevallei in 2020 over een potentieel van 7,9 mantelzorgers per 80-plusser. Tegen 2030 zal dit potentieel afnemen tot 7,3 mantelzorgers per 80-plusser. In Vlaams-Brabant neemt het potentieel aan mantelzorgers af van 7,8 tot 7,1 in 2030.

Bovenop het feit dat het potentieel aantal mantelzorgers afneemt moeten we rekening houden met bijkomende druk op mantelzorgers omwille van een aantal maatschappelijke factoren zoals gezinsverdunding, langer blijven werken, verhuisbewegingen,...

In onderstaande tabel kan men de verschillen in premie, bepalingen met betrekking tot de zorgbehoevende persoon en de domicilievoorwaarden terugvinden per gemeente van ELZ Zennevallei. In deze vergelijking zien we dat in elke gemeente een andere premie wordt uitbetaald, alsook de bepalingen met betrekking tot de zorgbehoevende persoon zijn verschillend.

	Premie	Bepalingen m.b.t. zorgbehoevende persoon	Domicilie hulpbehoevende/mantelzorg
Beersel	€275/jaar	Attest zorgbudget; of attest zorgtoeslag van het groeipakket; of attest persoonlijk budget bij het VAPH; of attest van handicap bij FOD sociale zekerheid	Zowel zorgbehoevende als mantelzorgers moeten gedomicilieerd zijn
Drogenbos	€50/maand (=€600/jaar)	Attest FOD Sociale zekerheid; of attest van ziekenfonds o.b.v. KATZ-schaal; of attest tegemoetkoming Vlaamse zorgverzekering	Zowel zorgbehoevende als mantelzorgers moeten gedomicilieerd zijn
Halle	€150 - €450/jaar Afhankelijk van categorie	Attest opgemaakt door officiële instantie (bv. FOD sociale zekerheid)	Enkel zorgbehoevende moet gedomicilieerd zijn
Linkebeek	€50/kwartaal (=€200/jaar)	Attest FOD sociale zekerheid; of attest KATZ-schaal door ziekenfonds; of attest tegemoetkoming Vlaamse Zorgverzekering	Zowel zorgbehoevende als mantelzorgers moeten gedomicilieerd zijn
Pepingen	€25/maand (=€300/jaar)	Attest KATZ-schaal ingevuld door huisarts	Enkel zorgbehoevende moet gedomicilieerd zijn <u>maar mantelzorgers dient verwant te zijn tot en met de 3^e graad.</u>
Sint-Genesius-Rode	€120 of €240/jaar afhankelijk van zorgbehoevendheid	Attest KATZ-schaal; of BEL-profielschaal; of medisch-sociale schaal; of bijkomende kinderbijslag opgemaakt door erkende zorgverlener/organisatie of overheid	Enkel zorgbehoevende moet gedomicilieerd zijn
Sint-Pieters-Leeuw	€275/jaar	Attest uitkering Vlaamse Zorgkas; of attest zorgtoeslag i.k.v. groeipakket; of attest persoonsvolgend budget of zorgbudget voor mensen met een handicap; of attest persoonlijk assistentiebudget	Enkel zorgbehoevende moet gedomicilieerd zijn

Tabel 27: mantelzorgpremie per gemeente

Verder kunnen we in onderstaande gegevens het aantal mantelzorgpremies per gemeente terugvinden. Bij enkele gemeenten staat alsook de leeftijdsverdeling van de mantelzorgpremie vermeld. Stad Halle maakt dan weer de opsplitsing tussen alleenstaanden en samenwonenden. Onderstaande gegevens tonen de moeilijk vergelijkbare data. Hierdoor zal deze info niet verder worden besproken en worden opgenomen in de volgende omgevingsanalyses, tenzij hier meer uniformiteit komt en dit een vergelijking mogelijk maakt.

Beersel

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	86	97	111	107	106
Nieuw	27	40	37	26	25
%nieuw	31,4	41,2	33,3	24,3	23,6

Tabel 28: Beerselse mantelzorgpremie (2017-2021)

Leeftijdscategorie	%
18-30	0,2
31-49	6,0
50-64	36,2
65-74	24,4
75-84	25,2
85-94	8,0

Tabel 29: leeftijdsverdeling Beerselse mantelzorgpremie

Een belangrijke kanttekening voor Beersel is dat sinds 2022 de toelage hervormd is en samengevoegd werd met een gemeentelijke toelage voor personen met een handicap.

Drogenbos

Informatie werd opgevraagd maar binnen het gegeven tijdsbestek werd nog geen antwoord ontvangen.

Halle

	2018	2019	2020	2021
Alleenstaanden	156	146	130	137
Samenwonenden	233	237	207	220
Totaal	389	383	337	357

Tabel 30: Mantelzorgpremie Halle per gezinssamenstelling (2018-2021)

Linkebeek

In de gemeente Linkebeek zijn 9 mantelzorgpremies uitgereikt voor de periode 2020 – 2022. Van deze 9 personen zijn er een aantal die reeds langere tijd de premie ontvangen.

Pepingen

Informatie werd opgevraagd maar binnen het gegeven tijdsbestek werd nog geen antwoord ontvangen.

Sint-Genesius-Rode

Informatie werd opgevraagd maar binnen het gegeven tijdsbestek werd nog geen antwoord ontvangen.

Sint-Pieters-Leeuw

	2020	2021
18-40 jaar	8	12
41-60 jaar	49	38
61-80 jaar	47	43
80-plus	20	27
Totaal	124	120

Tabel 31: Leeuwse Zorgpremie per leeftijdscategorie (2021-2021)

Sociaal culturele initiatieven

Werken aan cultuurparticipatie en gezondheid zijn complementaire uitdagingen. Idealiter werkt elke gemeente een gezond cultuurbeleid uit voor burgers dat inzet op een belangrijke mix van acties zoals educatie, omgevingsinterventies, afspraken & regels en zorg & begeleiding.

In regio Zennevallei is er een intergemeentelijke preventiewerking tussen Beersel, Halle, Pepingen en Sint-Pieters-Leeuw. De faciliteitengemeenten in onze regio (Drogenbos, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode) komen alsook samen, onder de impuls van Logo Zenneland, als een Gezondheidsraad. Bij deze intergemeentelijke samenwerking ligt de nadruk op preventie waarbij Lokale Besturen aan het hoofd staan van de werking.

Daarnaast is er in ELZ Zennevallei een preventieplatform in voege gegaan waarbij de combinatie gemaakt wordt tussen de lokale besturen en de zorgsector. Er is in de zorgsector steeds meer en meer oog voor preventie binnen ELZ Zennevallei. Dit platform is gestart in september 2022 waarbij de eerste vergadering als kennismaking diende, het beeld van de problematiek schetste en knelpunten werden gedetecteerd. Vervolgens zullen prioritaire acties worden gekozen om uit te werken binnen dit platform.

Vrijwilligerswerk

In onderstaande tabel kan men het aantal personen per gemeente terugvinden die zich vrijwillig inzetten voor het vaccinatiecentrum in ELZ Zennevallei. Zo zien we dat er 483 personen zich vrijwillig engageren om mee te werken in het vaccinatiecentrum. Naast de gemeentelijke verschillen zien we ook meer vrijwilligers bij vrouwen dan bij mannen.

	Totaal aantal	Mannen	Vrouwen	Onbekend
Beersel	124	31	93	
Drogenbos	3	0	3	
Halle	211	47	163	1
Linkebeek	3	1	2	
Pepingen	26	2	24	
Sint-Genesius-Rode	31	8	23	
Sint-Pieters-Leeuw	85	22	62	1
Totaal binnen de zone	483	111	370	2
Aantal buiten de zone	78	28	48	2

Tabel 32: aantal vrijwilligers in functie van vaccinatiecentrum, per geslacht en totaal aantal (2022) - Book'U Vaccinatiecentrum Halle

Conclusies rond sociaal-culturele ontwikkelingen

Ondanks de groene druk meer aanwezig is dan de grijze druk binnen ELZ Zennevallei blijft de vergrijzing een grote maatschappelijke uitdaging. Aangaande zorggebruik in onze zone is er, zoals in volledig Vlaanderen, een relatieve toename van het zorggebruik met hogere leeftijd. De grootste groep zorggebruikers vinden we bij de tachtigers. De sterke toename van het zorggebruik met hoge(re) leeftijd, en de algemene toename van het aantal ouderen, impliceren een sterke toename van het aantal zwaar zorgbehoevende ouderen in ELZ Zennevallei. Deze doelgroep doet zowel beroep op formele als informele zorg. Deze laatste is dus erg belangrijk in het verhaal waar ouderen steeds meer en meer kiezen om langer thuis te wonen en dus steeds meer nood zullen hebben aan mantelzorg(ers).

Mantelzorg kan echter niet afgedwongen worden vanuit beleid. Niet iedereen kan of wil mantelzorg in dezelfde mate verlenen of ontvangen. Het beleid kan omstandigheden creëren en faciliteren zodat mensen keuzevrijheid hebben om mantelzorg op te nemen. Daar speelt het voorzien van professionele zorg, die toegankelijk, beschikbaar en betaalbaar is, een belangrijke rol, maar ook de mantelzorgpremie en alles wat erbij komt kijken. Door na te gaan waar in onze Eerstelijnszone er reeds mantelzorgwerkingen zijn en waar niet krijgen we een zicht waar ondersteuning nodig is. Zo wensen we in samenwerking met andere partners een lerend netwerk te creëren om elkaar te inspireren en voorbeelden en ervaringen uit te wisselen. Ook de verbinding leggen met buurtgerichte zorg is niet onbelangrijk, gezien buurtgerichte zorg een actieve samenwerking is tussen professionele, vrijwillige en informele zorg in de buurt.

Daarnaast geeft ook de groene druk een maatschappelijke uitdaging daar we op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens opmerken dat het aandeel jongeren met een verhoogde tegemoetkoming sterk gestegen is. De armoede bij de jongeren (en de actieve bevolking) neemt dus toe. Bovendien stelt het JAC Halle-Vilvoorde vast dat een groot deel van de jongeren de zorg opneemt voor een ouder of beide ouders. Dit omwille van een beperking, geen geschikte zorg geïnstalleerd werd of psychische kwetsbaarheid.

Wanneer we tot slot kijken naar het aantal vrijwilligers binnen het vaccinatiecentrum van ELZ Zennevallei merken we op dat er heel wat engagement binnen onze zone bestaat. Het is een grote groep mensen waar we dienen op in te zetten en niet mogen laten uitdoven. Anderzijds vraagt het inzetten en onderhouden van vrijwilligers veel begeleiding. Het zal een blijvende opdracht zijn om deze mensen te blijven motiveren voor hun engagement.

Technologische ontwikkelingen

Op vlak van technologische ontwikkelingen willen we zicht krijgen op de digitale vaardigheden van de burgers. Gezondheid wordt namelijk bepaald door verschillende factoren zoals gedrags-, sociale-, economische-, culturele- en ecologische factoren. Maar ook digitale inclusie en de vaardigheden om met digitale toepassingen om te gaan is bepalend voor de gezondheid en het welzijn van individuen. Elektronische medische dossiers, zorgapplicaties, toegang tot patiëntportalen, ... zijn in evolutie. Maar technologische vooruitgang staat niet gelijk aan digitale geletterdheid. Zo maken sommige mensen gemakkelijk gebruik van allerlei technologieën in functie van hun gezondheid en welzijn, terwijl anderen hier niet toe geraken om allerlei redenen. Dit kan bijgevolg ongelijkheden op gezondheidsgebied doen toenemen. Hierdoor is de investering in digitale vaardigheden, investeren in de gezondheid van de bevolking (Sieck, C.J., Sheon, A., Ancker, J.S. *et al.*, 2021).

Zo geeft Statistiek Vlaanderen aan dat in 2021 54% van de inwoners van het Vlaams Gewest van 16 tot 74 jaar minstens digitale basisvaardigheden. Dit houdt in dat die personen beschikken over de nodige basisvaardigheden op vlak van het opzoeken en controleren van online informatie, het online communiceren, het gebruik van software, het beheren van persoonlijke gegevens op het internet en het oplossen van problemen of het omgaan met computers en elektronische apparaten. Slechts 26% van de Vlaamse bevolking had meer gevorderde vaardigheden op al deze bovenstaande aspecten. 46% van de bevolking tussen 16 en 74 jaar mist de nodige digitale basisvaardigheden: 37% heeft lage digitale vaardigheden en 8% heeft geen digitale vaardigheden of heeft geen internet gebruikt in de voorbije 3 maanden.

Verder geeft Statistiek Vlaanderen aan dat vooral ouderen, laaggeschoolden en mensen met een laag inkomen digitale basisvaardigheden missen. Naar geslacht en geboorteland zijn er kleinere verschillen.

Wanneer we naar onze zone kijken wat betreft het onderwijsniveau van de inwoners van 25+ zien we dat in regio Zennevallei de onderwijsniveaus relatief gelijk verdeeld zijn. Het hoogste percentage zijn hooggeschoolden met 32,4% gevolgd door 28,2% laaggeschoolden en 27,8% middengeschoolden.

	Laaggeschoold (t.o.v. 25-plussers)	Middengeschoold (t.o.v. 25-plussers)	Hooggeschoold (t.o.v. 25-plussers)
Beersel	25,1	27,0	37,0
Drogenbos	32,1	25,3	23,8
Halle	30,4	31,3	29,2
Linkebeek	18,1	22,1	47,3
Pepingen	25,9	33,5	35,8
Sint-Genesius-Rode	17,0	22,4	45,4
Sint-Pieters-Leeuw	34,9	27,7	24,8
ELZ Zennevallei	28,2	27,8	32,4
Vlaams Gewest	31,2	29,4	30,2

Tabel 33: percentage onderwijsniveau van inwoners 25+ (2017) - provincie.incijfers.be

Conclusies rond technologische ontwikkelingen

Wat betreft technologische ontwikkelingen wordt er vanuit de Zorgraad Zennevallei vastgesteld dat er extra ondersteuning nodig is aan de kwetsbare doelgroepen wat betreft de digitale wereld, gaande van bankverrichtingen, documenten aanvragen, etc.

Gemeente Beersel geeft aan dat er reeds wordt ingezet op smartcafés en pc-cursussen maar dat deze zich voornamelijk richten op de senioren. Ook werken sommige bibliotheken in de regio samen met de DigiDokter. Daarnaast is er in Drogenbos sinds maart 2022 een digipunt waarbij de Passage een samenwerking heeft met BEEGO. Dit is voor alle inwoners van Drogenbos toegankelijk.

Er kan geconcludeerd worden dat de wens aanwezig is om hierop te blijven inzetten en de digitale basisvaardigheden bij de inwoners van regio Zennevallei te vergroten. Zeker omdat digitale inclusie en vaardigheden bepalend is voor de gezondheid en welzijn van individuen. Zoals eerder vernoemd is investeren in digitale vaardigheden, investeren in de gezondheid van de bevolking.

Ecologische ontwikkelingen

In dit hoofdstuk zullen we het hebben over (sociaal) wonen, het zorg- en welzijnsaanbod en de milieu-indicatoren binnen onze zone.

Wonen

Vooraleer we gaan bekijken welke woongelegenheden er aanwezig zijn en wie ze bezit, kijken we eerst naar de **bebouwingsgraad**. De bebouwingsgraad geeft ons zicht op het aandeel van de ruimte dat wordt ingenomen door gebouwen, zonder rekening te houden met hun functie.

In 2022 bedraagt deze in ELZ Zennevallei 5,6%. Ter vergelijking zijn dezelfde cijfers opgenomen voor Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest. In Vlaams-Brabant is dit 4,7% en in het Vlaams Gewest 5,2% (provincie.incijfers.be, 2022, p.16).

De cijfers over **woongelegenheden** in dit hoofdstuk komen uit de Kadastrale Statistiek van het gebouwenpark (Algemene Administratie voor de Patrimoniumdocumentatie (AAPD), meer bepaald de dienst van het kadaster. Deze dienst houdt informatie bij over de percelen en wooneenheden.

Voor het kadaster bestaat een perceel uit één of meerdere eigendommen. Deze eigendommen hebben elk eigenschappen zoals het aantal wooneenheden, aard (onbebouwd of bebouwd), het bouwjaar, het type bebouwing (gesloten, halfopen of open bebouwing), alsook gegevens over de eigenaar (bv. type).

In dit verslag focussen we ons op de verschillende woningtypes en groottes in onze zone.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen ééngezinswoningen (bevat 1 woongelegheden per perceel) en meergezinswoningen (bevat meer dan 1 woongelegheden per perceel).

In onze zone zijn er 42.553 woongelegenheden in ééngezinswoningen en 16.251 in meergezinswoningen, wat neerkomt op 72,4% en 27,6% (provincie.incijfers.be, 2022, p.20).

In onderstaande tabel kunnen we zien dat deze percentages niet veel verschillen met de percentages in Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest.

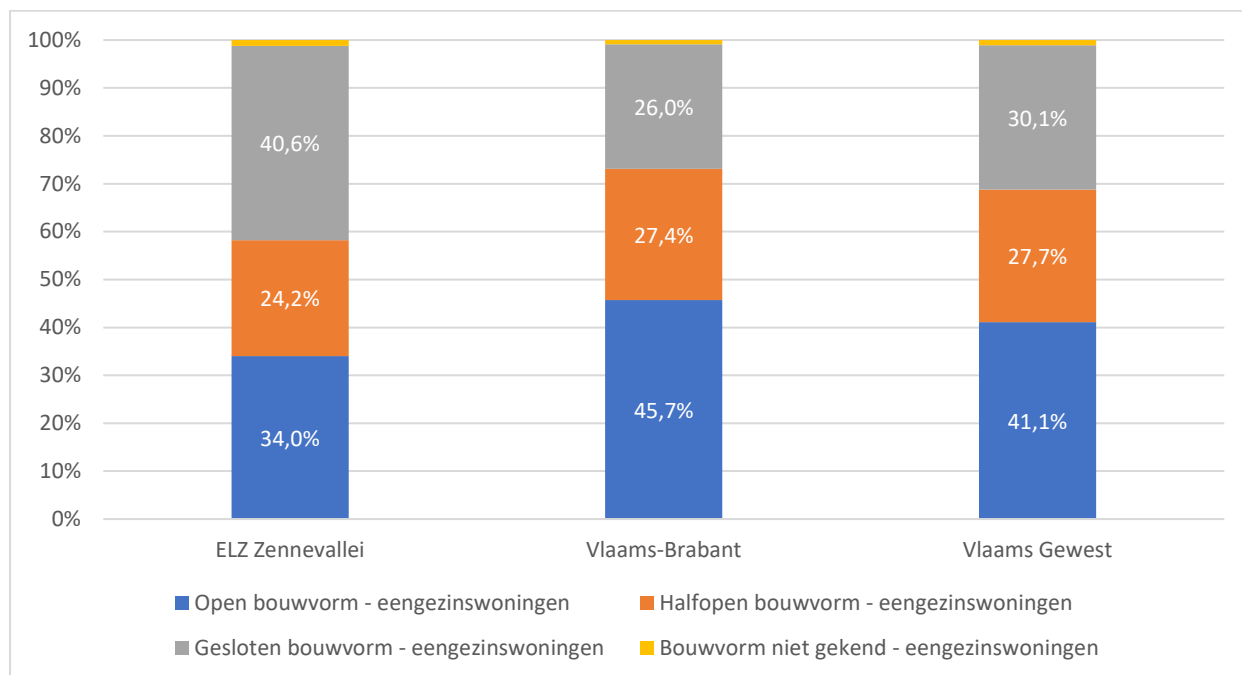
	Eengezinswoningen [%]	Meergezinswoningen [%]
ELZ Zennevallei	72,4	27,6
Vlaams-Brabant	71,7	28,3
Vlaams Gewest	66,4	33,6

Tabel 34: Woongelegenheden naar woningtype en grootte (2021) - provincie.incijfers.be

De categorie ééngezinswoningen kan nog verder opgesplitst worden naar bouwvorm. Daarbij maken we een onderscheid tussen een open bebouwing, een halfopen bebouwing en een gesloten bebouwing.

In onze zone bedraagt het percentage open bebouwing 34,0%, halfopen bebouwing 24,2% en gesloten bebouwing 40,6%. Van de overige 1,2% is de bouwvorm niet gekend (provincie.incijfers.be, 2022, p.21).

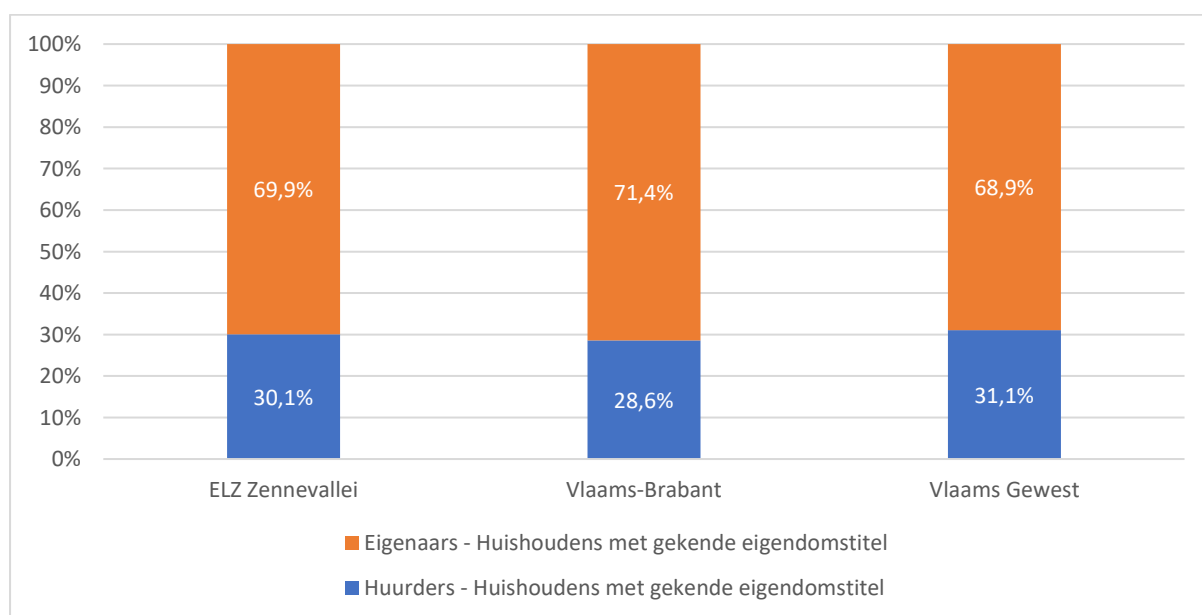
In onderstaande grafiek kunnen we zien dat de percentages open en gesloten bebouwing wel grote verschillen opleveren vergeleken met Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest.

Grafiek 16: Woongelegenheden in ééngesinswoningen naar bouwvorm, % t.o.v. woongelegenheden in ééngesinswoningen (2021) - provincie.incijfers.be

Tot slot bekijken we in dit luik **het aandeel en het aandeel eigenaars**. Om dat aandeel te bepalen worden de gegevens uit het kadaster verrijkt met informatie uit het Rijksregister. Indien de woongelegenheden, volgens het kadaster, bewoond wordt door de eigenaar spreken we over een inwonende eigenaar. In het andere geval spreken we over een huurder.

In onderstaande grafiek is het aandeel huurders en het aandeel eigenaars berekend ten opzichte van het aantal huishoudens. Wederom kunnen we zien dat deze percentages in de lijn liggen met de percentages van Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest (provincie.incijfers.be, 2022, p.30).

Grafiek 17: Huurders en eigenaars, % t.o.v. totaal huishoudens met gekende eigendomstitels (2021) - provincie.incijfers.be

Sociaal wonen

In dit luik gaan we het hebben over de sociale woningen en hun kandidaat-huurder in onze zone.

Sociale huurwoningen zijn woningen in het beheer van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of van een sociaal verhuurkantoor (SVK). In onze zone zijn er twee sociale huisvestingsmaatschappijen, genaamd Woonpunt Zennevallei en Gewestelijke Maatschappij voor Volkshuisvesting. Daarnaast bevinden ze ook twee sociale verhuurkantoren in onze, namelijk SVK Zuidkant en SVK OCMW Drogenbos. Samen zijn ze goed voor 2.840 sociale huurwoningen (provincie.incijfers.be, 2022, p.33).

In de tabel hieronder is terug te vinden hoeveel huurwoningen elke instantie beheerd en wat hun aandeel is in Vlaams-Brabant en het Vlaamse Gewest.

	Huurwoningen SHM [2022]	Huurwoningen SVK [2022]	Totaal sociale huurwoningen (SHM + SVK) [2022]
ELZ Zennevallei	2.627	213	2.840
Vlaams-Brabant	17.799	1.349	19.148
Vlaams Gewest	159.885	12.987	172.872

Tabel 35: Sociale huurwoningen (2022) - provincie.incijfers.be

Om het sociaal woonaanbod in Vlaanderen versneld uit te bereiden en geografisch te verspreiden kreeg elke gemeente een **Bindend Sociaal Objectief** (BSO) opgelegd. Het Bindend Sociaal Objectief is het aantal opgelegde sociale huurwoningen dat een gemeente bijkomend dient te realiseren tussen 2009 en 2025. In onze zone bedraagt dit 923. Tussen de nulmeting op 31/12/2007 en 31/12/2020 werden er reeds 422 gerealiseerd. Dit getal noemt met het netto toename gerealiseerd sociaal huuraanbod. Naast de 422 reeds gerealiseerde huurwoningen heeft onze zone ook reeds 256 projecten ingediend. Hierdoor bedraagt ons BSO Sinds 31/12/2020 245 (provincie.incijfers.be, 2022, p.35-38).

In volgende tabel is een overzicht per gemeente terug te vinden. Daarin zien we dat Beersel en Halle het BSO reeds bereikt hebben. Hierdoor hadden zij op 31/12/2020 een negatief BSO.

	BSO	Netto toename op 31/12/2022	Aantal ingediende projecten op 31/12/2020	BSO op 31/12/2022
Beersel	162	124	107	-69
Drogenbos	36	26	0	10
Halle	265	167	110	-12
Linkebeek	50	3	23	24
Pepingen	35	22	2	11
Sint-Genesius-Rode	154	18	14	122
Sint-Pieters-Leeuw	221	62	0	159
ELZ Zennevallei	923	422	256	245

Tabel 36: BSO (2021) - provincie.incijfers.be

In elke gemeente zijn er **kandidaat-huurders** die op de wachtlijst staan om een sociale woning te kunnen huren. Ook in onze zone is dit niet anders. In eerstelijnszone Zennevallei zijn er 2.006 unieke personen die op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning (provincie.incijfers.be, 2022, p.38).

Zorgaanbod

In dit luik schetsen we een beeld van het ouderenzorgaanbod binnen Eerstelijnszone Zennevallei. Het gaat om de cijfers van woonzorgcentra (WZC), centra voor kortverblijf (CVK), assistentiewoningen (AW), dagverzorgingscentra (DVC) en gezinszorg (GZ). Ter vergelijking worden dezelfde cijfers opgenomen voor Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest.

Een **woonzorgcentrum** biedt permanente opvang en verzorging aan 65-plussers die niet meer thuis kunnen wonen. De aanbodratio bedraagt in onze zone 6,6 woongelegenheden in woonzorgcentra per 100 65-plussers in 2021. Dit betekent dat er in onze zone 1.674 bedden verdeeld over 17 centra ter beschikking worden gesteld (provincie.incijfers.be, 2022, p.14-16).

Een **centrum voor kortverblijf** situeert zich in een woonzorgcentrum, maar anders dan bij een opname in een woonzorgcentrum spreken we hier van een tijdelijke opvang. Het aanbod in de CVK is geringer, de aanbodratio wordt hierdoor berekend per 1.000. In het werkingsgebied van ELZ Zennevallei zijn er per 1.000 65-plussers 2,1 woongelegenheden, wat neerkomt op 52 bedden (provincie.incijfers.be, 2022, p.14-16).

Een **assistentiewoning**, voor 2013 beter gekend als een serviceflat, is een woonzorgvoorziening waar in een aangepaste infrastructuur en binnen een organisatorisch geheel ouderen zelfstandig en permanent verblijven, waarbij gedurende de dag en de nacht permanentie georganiseerd wordt, en waarbij zorg en ondersteuning aangeboden wordt waarop de gebruiker facultatief een beroep kan doen. In onze zone zijn er 485 erkende woongelegenheden in erkende assistentiewoningen. Dit betekent dat er een aanbodratio is van 1,9 woongelegenheden per 100 65-plussers in 2021 (provincie.incijfers.be, 2022, p.14-16).

Een **dagverzorgingscentrum** heeft vooral tot doel de thuis- en mantelzorg te assisteren en het verlengd verblijf van de zorgbehoevende oudere in zijn of haar thuis te faciliteren. De betrokken ouderen verblijven overdag in het dagverzorgingscentrum en keren dagelijks terug naar hun thuisomgeving. Ook het de DVC is het aanbod geringer, hierdoor wordt de aanbodratio uitgedrukt per 10.000 65-plussers. In 2021 zijn er in onze zone 1,6 dagverzorgingscentra beschikbaar per 10.000 65-plussers (provincie.incijfers.be, 2022, p.14-16). De vier dagverzorgingscentra zijn terug te vinden in Beersel, Halle, Pepingen en Sint-Pieters-Leeuw (provincie.incijfers.be, 2022, p.29).

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de aanbodratio van de woonzorgcentra, de centra voor kortverblijf, de assistentiewoningen en de dagverzorgingscentra. Een aanbodratio is de verhouding tussen de gerealiseerde capaciteit en het aantal ouderen in de desbetreffende leeftijdsgroep (provincie.incijfers.be, 2022, p.29).

	Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ [2021]	Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 65+ [2021]	Aanbodratio AW per 100 inwoners 65+ [2021]	Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ [2021]
ELZ Zennevallei	6,6	2,1	1,9	1,6
Vlaams-Brabant	6,1	1,7	2,1	2,2
Vlaams Gewest	6,0	1,8	2,3	2,3

Tabel 37: Aanbodratio WZC, CVK, AW en DVC t.o.v. het aantal inwoners met de leeftijd van 65 jaar en ouder (2021) - provincie.incijfers.be

Verder kijken we in dit luik naar de gepresteerd uren **gezinszorg**. Een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg helpt thuis met persoonsverzorging, hulp in het huishouden, de schoonmaak, soms ook oppas en hulp bij karweitjes (provincie.incijfers.be, 2022, p.29). Het totaal aantal

gepresteerde uren gezinszorg in 2020 bedroeg in onze zone 193.860 uur. Hiervan werden 156.326 uren gepresteerd bij 65-plussers. Verrekend per 65-plusser betekent dit gemiddeld 6,2 uren gezinszorg. Dat aantal is lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest (provincie.incijfers.be, 2022, p.14-16). De overige 117.467 uren werden gepresteerd bij 80-plussers. We stellen vast dat dit komt op een gemiddelde van 15,0 uren gezinszorg per 80-plusser en ook dit aantal ligt lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest (21,7) (provincie.incijfers.be, 2022, p.29).

In onderstaande tabel geven we een overzicht van het totaal aantal gepresteerde uren gezinszorg en de gepresteerde uren bij 65-plussers.

	Totaal aantal gepresteerde uren GZ [2020]	Uren GZ bij 65+ [2020]	Gepresteerde uren GZ bij 65+ per inwoner 65+ [2020]
ELZ Zennevallei	193.860	156.326	6,2
Vlaams-Brabant	2.285.590	1.790.225	8,0
Vlaams Gewest	16.132.143	12.609.107	9,3

Tabel 38: Overzicht gezinszorg (2021) - provincie.incijfers.be

Welzijnsaanbod

In dit luik bekijken we het aanbod aan lokale dienstencentra (LDC) en kinderopvang in onze zone.

Een lokaal dienstencentrum is een woonzorgvoorziening die in een buurt een verbindende, preventieve en laagdrempelige werking ontwikkelt in en met de nabije omgeving van de gebruiker. De Vlaamse programmatie voorziet 1 lokaal dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners. Dit wil zeggen dat in onze zone 13 lokale dienstencentra aanwezig zouden moeten zijn. In 2021 stond dit aantal op 6. Het aanbodratio bedraagt hierdoor in onze zone 2,4 lokale dienstencentra per 10.000 65-plussers (provincie.incijfers.be, 2022, p.15).

De vergelijking met Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest is terug te vinden in onderstaande tabel.

	Erkende LDC [2021]	Voorafgaand vergunde LDC [2021]	Aanbodratio LDC per 10.000 65+ [2021]
ELZ Zennevallei	6	1	2,4
Vlaams-Brabant	32	8	1,4
Vlaams Gewest	259	63	1,9

Tabel 39: Lokale Dienstencentra (2021) - provincie.incijfers.be

In de **kinderopvang** zijn er in ELZ Zennevallei 1.487 plaatsen voor baby's en peuters. Dit betekent dat er voor 34,5% van de 0-2 jarigen een opvangplaats beschikbaar is. Hieruit blijkt dat het gemiddelde in ELZ Zennevallei lager ligt dan in het Vlaams Gewest.

In onderstaande tabel is een overzicht terug te vinden van het aantal plaatsen per gemeente in onze werkingsgebied.

	Opvangplaatsen op 31/12/2020	Opvangplaatsen per 100 kinderen 0-2 jaar op 31/12/2020
Beersel	197	24,0
Drogenbos	57	28,4
Halle	546	40,7
Linkebeek	58	37,7
Pepingen	69	52,5
Sint-Genesius-Rode	259	49,3
Sint-Pieters-Leeuw	300	26,4

ELZ Zennevallei	1487	34,5
Vlaams Gewest	88.219	45,3

Tabel 40: Aanbod kinderopvang voor baby's en peuters (2021) - provincie.incijfers.be

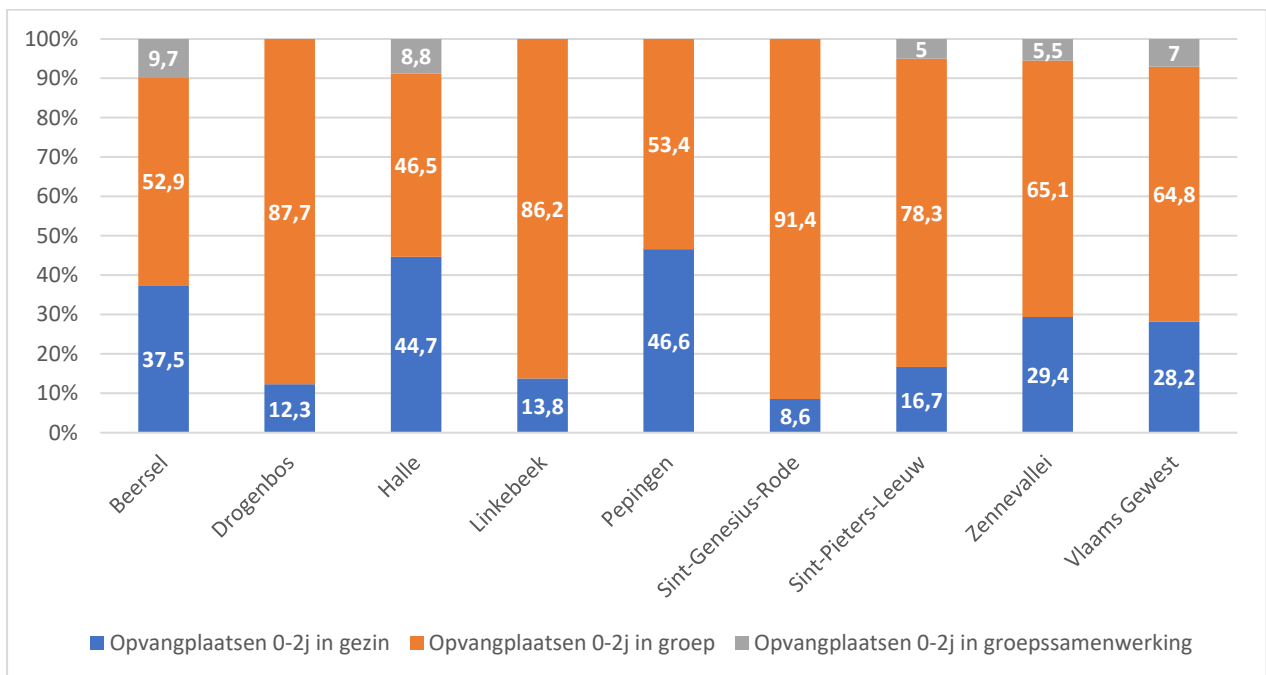
Kinderopvang kan onder drie verschillende vormen georganiseerd worden, namelijk gezinsopvang, groepsopvang en groepsopvang in samenwerking.

Gezinsopvang betekent dat er voor maximum 8 tegelijk aanwezige kinderen opvang georganiseerd wordt. In onze zone wordt 29,4% van de opvang onder deze vorm georganiseerd.

Groepsopvang betekent dat er voor minimum 9 en maximum 18 tegelijk aanwezige kinderen opvang georganiseerd wordt. 65,1% van onze opvang wordt in deze vorm georganiseerd.

Als laatste hebben we groepsopvang in samenwerking. Dit is een specifieke vorm van groepsopvang door onthaalmoeders met een eigen statuut dei met 2 of 3 samenwerken op 1 locatie. Onder deze vorm wordt 5,5% in onze zone georganiseerd (provincie.incijfers.be, 2022, p.31).

Een overzicht van wat deze verdeling bedraagt per gemeente in ons werkingsgebied is terug te vinden in onderstaande grafiek.

Grafiek 18: Soort opvang, % t.o.v. totaal opvangplaatsen voor baby's en peuters (2021) - provincie.incijfers.be

Conclusies rond ecologische ontwikkelingen

Uit de cijfergegevens van de ecologische ontwikkelingen binnen ELZ Zennevallei blijkt dat onze zone een heel aantal uren minder presteert als het komt op Gezinszorg ten opzichte van Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest. Dit terwijl we meer om meer merken dat ouderen vaker thuis blijven wonen en dus steeds meer formele én informele hulp nodig hebben. Meer uren gezinszorg zou ook een grotere ontlasting van de mantelzorgers kunnen betekenen. Uit een gesprek aangegaan met een vertegenwoordiger van de Alzheimerliga blijkt dat mantelzorgers het nu vaak te zwaar hebben en daardoor relatief snel een andere oplossing moeten zoeken.

Een andere ontlasting van de mantelzorgers zou ook de dagverzorgingscentra kunnen zijn. Momenteel tellen we in onze zone vier centra, verdeeld over Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Pepingen en Beersel. Naast het feit dat er een tekort aan dagverzorgingscentra is in onze zone, kunnen we dus ook besluiten dat de spreiding van de centra binnen onze zone niet voldoende verspreid is. De faciliteitengemeenten Sint-Genesius-Rode, Linkebeek en Drogenbos beschikken op dit moment niet over centra voor dagverzorging. Ook dit te kort blijkt uit het gesprek met de vertegenwoordiger van de Alzheimerliga. Echter naast het tekort bleek dat er ook een schrijnend te kort is aan knowhow omtrent de ziekte Dementie. Vaak weten verzorgers niet hoe ze met de ziekte moeten omgaan en daar zou hij graag verandering in willen zien.

Wat betreft de verspreiding van centra in onze zone zijn ook de lokale dienstencentra geconcentreerd in onze zone. Binnen ELZ Zennevallei bevinden zich zes LDC. Drie daarvan bevinden zich in Sint-Pieters-Leeuw, twee in Halle en één in Sint-Genesius-Rode. In de andere vier gemeentes zijn er momenteel nog geen aanwezig. Het LDC van Beersel is echter momenteel in volle opbouw. De gemeente Pepingen heeft een andere oplossing voor dit te kort. Zij hebben vier keer per jaar een mobiel dienstencentrum dat telkens halt houdt in een verschillend deelgemeente.

Daarnaast heeft onze zone heeft de laatste jaren te kampen met een groene druk. Dit betekent dat er meer om meer kinderen zijn ten opzichte van ouderen en toch is er maar opvangplaats voor 34,5% van de 0 tot 2 jarigen. We kunnen dus besluiten dat er een enorm tekort is aan kinderopvang.

Op basis van bijkomende kwalitatieve input van de Zorgraad wordt er vastgesteld dat er een structureel tekort is aan welzijns- en zorgaanbod in regio Zennevallei. Zo zijn er lange wachtlijsten voor hulpverlening voor zowel jongeren als volwassenen en is er geen of beperkt aanbod voor langdurige opvang in ELZ Zennevallei.

Wanneer we de vergelijking maken met de beleidsplannen van 2020-2021 herkennen we nog steeds dezelfde problematieken. In de vorige beleidsplannen werd de grote nood op vlak van kinderopvang reeds aangegeven. Alsook het structureel tekort aan welzijns- en zorgaanbod werd toen al benoemd als schrijnend. Er is weinig vooruitgang merkbaar op dit vlak.

Politieke ontwikkelingen

Vlaams niveau

De Vlaamse Regering wil verder bouwen aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones (Vlaams Regeerakkoord 2019-2024): "De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist."

De timing van de landing van dit traject en de concrete uitwerking ervan zijn nog onduidelijk.

Lokaal niveau

Op lokaal niveau zien we dat de vorming van de Eerstelijnszone Zennevallei en haar beleidsplan afgestemd werd met het strategisch en financieel meerjarenplan 2020-2025 van de zeven gemeenten. Deze invloed is terug te vinden in de prioritaire doelstellingen rond welzijn en zorg. Hieronder staan enkele beleidsdoelstellingen en actiepunten vermeld per gemeente rond welzijn en zorg.

Beersel

Beleidsdoelstelling: Alle inwoners vinden gemakkelijk de weg naar de dienst- en hulpverlening binnen **zorg, gezondheid** en **welzijn** en kunnen hier gebruik van maken volgens hun objectieve noden zonder drempels.

In deze doelstelling zijn de vier volgende prioritaire actieplannen vervat:

- We werken aan zelfredzaamheid en zelfstandigheid door burgers te versterken
  - o We ontwikkelen samen met onze partners een project rond zelfstandig wonen voor mensen met een fysieke, psychische of mentale problematiek
  - o We integreren de werking van BezoekSTER en telefoonSTER om gebruikers gepaster te omkaderen en breiden het beleid rond eenzaamheid uit naar andere doelgroepen dan senioren.
- We passen onze dienstverlening en werkwijze aan in het kader van de **eerstelijnszone**, de proactieve hulp- en dienstverleningen en buurtwerking
  - o De diensten binnen zorg en welzijn stemmen de organisatie en de werking af op de doelstellingen en de afspraken binnen de eerstelijnszone.
  - o We onderzoeken de mogelijkheid om buurthuizen en sociale contactplaatsen (samenwerking tussen dienst en burgers) te voorzien waar men 's middags kan eten en waar activiteiten plaatsvinden.
  - o We vertalen het proactief en buurtgericht werken in de diensten, functies en functiebeschrijvingen.
  - o We bouwen een nieuw woonzorgcentrum, met assistentiewoningen, een lokaal dienstencentrum en collectieve dagopvang en dit met oog voor flexibiliteit gebouw.

- We onderzoeken de mogelijke bestemmingen voor de oudbouw ifv ondersteunend wonen
- We implementeren de nieuwe werking van de maaltijdbedeling nav de uitbesteding van de keuken, met oa ontbijt- en boodschappendienst.
- We realiseren een GBO binnen **Eerstelijnszone Zennevallei** gericht op kwetsbare gezinnen
  - We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de eerstelijnszone Zennevallei
  - Via outreachende methodiek en samenwerking met partners gaan we op zoek naar de meest kwetsbare doelgroep
  - We richten een structureel overleg in tussen het CAW, DMW en het sociaal huis, waarbij kennisdeling, trajectbespreking en het opzetten van innovatieve projecten centraal staan
  - We komen tot een gezamenlijke visie geënt op deze van de eerstelijnszone
  - We bevragen de doelgroep en de toeliders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers via werkgroepen en praktijkmoment

Drogenbos

Strategische doelstelling: **Warme en zorgzame gemeente** die inzet op een waardig leven voor iedereen

Operationele doelstelling: we bouwen een **sociale dienstverlening** verder uit om iedereen in de mogelijkheid te stellen een menswaardig leven te leiden

- Actieplan: we realiseren een GBO binnen de **1ste lijnszone Zennevallei** gericht op **kwetsbare gezinnen**
  - We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de eerstelijnszone Zennevallei.
  - Via outreachende methodiek en samenwerking met partners gaan we op zoek naar de meest kwetsbare doelgroep
  - We richten een structureel overleg in tussen het CAW, DMW en het sociaal huis, waarbij kennisdeling, trajectbespreking en het opzetten van innovatieve projecten centraal staat
  - We komen tot een gezamenlijke visie, geënt op deze van de eerstelijnszone
  - We bevragen de doelgroep en de toeliders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers via werkgroepen en praktijkmomenten

Operationele doelstelling: we dragen bij tot een **goede ontwikkeling en gezonde levensstijl** van jong en oud.

- Actieplan: **eerstediensten** uitbouwen en **sociale cohesie** versterken
  - Renovatie en inrichting buurtcentrum
  - Uitwerken en valueren buurtrestaurant
  - **Preventief gezondheidsbeleid**
  - Opnemen regierol in de **Eerstelijnszone Zennevallei**

Halle

Doelstelling: We zorgen voor een dienstverlening op maat van alle burgers

- Actieplan: Onze dienstverlening is bereikbaar en begrijpbaar voor elke inwoner

- Actieplan: Stad Halle breidt de zorginfrastructuur uit in functie van de behoefte van de betrokken inwoners
  - o implementeren van een **eerstelijnszone** in onze werking
- Actieplan: De stad voert een actief sport- en **gezondheidsbeleid** op maat van iedereen.
- Actieplan: We realiseren een geïntegreerd breed onthaal (GBO) binnen de eerstelijnszone Zennevallei, gericht op kwetsbare gezinnen
  - o We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de eerstelijnszone Zennevallei.
  - o Via outreachende methodiek en samenwerking met partners gaan we op zoek naar de meest kwetsbare doelgroep
  - o We richten een structureel overleg in tussen het CAW, DMW en het sociaal huis, waarbij kennisdeling, trajectbespreking en het opzetten van innovatieve projecten centraal staat
  - o We komen tot een gezamenlijke visie, geënt op deze van de eerstelijnszone
  - o We bevragen de doelgroep en de toeleiders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers via werkgroepen en praktijkmomenten

Linkebeek

Beleidsdoelstelling: het inzetten op **sociale dienstverlening** ter bevordering van **welzijn en gezondheid**.

- Actieplan : we realiseren een GBO binnen de **Eerstelijnszone Zennevallei** gericht op kwetsbare gezinnen
  - o We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de Eerstelijnszone Zennevallei
  - o Outreachende methodiek en samenwerking met partners
    - Via een outreachende methodiek en samenwerking met partners gaan we op zoek naar de meest kwetsbare doelgroep
  - o Structureel overleg tussen CAW, DMW en het sociaal huis
    - We richten een structureel overleg in tussen CAW, DMW en het sociaal huis waarbij kennisdeling, trajectbespreking en het opzetten van innovatieve projecten centraal staat.
  - o We komen tot een gezamenlijke visie, geënt op deze van de Eerstelijnszone
  - o We bevragen de doelgroep en de toeleiders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers via werkgroepen en praktijkmomenten.
- Actieplan: **gezondheidsbeleid**
  - o We voeren een actief gezondheidsbeleid met oog voor preventie
  - o Campagnes gezondheid
  - o Intergemeentelijke gezondheidsraad

Pepingen

Beleidsdoelstelling: we dragen bij tot een goede ontwikkeling en gezonde levensstijl van jong en oud.

- Actieplan: preventief **gezondheidsbeleid**
  - o De gemeente wil gezondheid een blijvend duidelijke plaats geven in het meerjarenplan. Het charter gezonde gemeente werd ondertekend. In samenwerking met LOGO wordt werk gemaakt van een samenhangend gezondheidsbeleid, dat

iedereen kansen geeft en stimuleert o gezond te leven in een gezonde omgeving. Dergelijk beleid overstijgt elk beleidsdomein en er zal getracht worden om meer samen te werken met alle actoren, intern en extern, van het werkveld bij de ontplooiing van acties.

Beleidsdoelstelling: wij blijven inzetten op **kwaliteitsvolle** en **betaalbare zorg** in een vergrijzende samenleving

- Actieplan: we realiseren een GBO binnen de **eerstelijnszone Zennevallei** gericht op kwetsbare gezinnen
  - o We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de eerstelijnszone Zennevallei
  - o Via outreachende methodiek en samenwerking met partners op zoek gaan naar meest kwetsbare doelgroep
  - o We richten een structureel overleg in tussen het CAW, DMW en het sociaal huis
  - o We komen tot een gezamenlijke visie, geënt op deze van de eerstelijnszone
  - o We bevragen de doelgroep en de toeliders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers.
- Actieplan: vermaatschappelijking van **zorg en buurtgerichte zorg**

Sint-Genesius-Rode

Beleidsdoelstelling: verhogen sociale samenhang in Sint-Genesius-Rode

- Actie: een **buurtgerichte**, diens overschrijdende werking opzetten
  - o Aanwerven van een buurtwerker die cliënten en kwetsbare personen tot de verenigingen en/of diensten van het OCMW kan toeliden. Opstarten/uitbouwen van een buurtwerking (vrije tijd/jongeren). Opstarten/uitbouwen schoolstimulatie bij cliënten OCMW met aandacht voor eventuele taalproblematiek bij de ouders. Preventieve en curatieve aanklampende hulpverlening opzetten. Opstarten trajectbegeleiding zelfstandig wonen. Opbouwen netwerk met lokale politie, scholen, vredegerecht, verenigingen,..
- Actie: De **samenwerking** binnen de **regio** versterken en uitbouwen.
- Actieplan: Een Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) realiseren binnen **1ste lijnszone Zennevallei**
  - o We ontwikkelen een digitaal aanmeldpunt op niveau van de eerstelijnszone Zennevallei
  - o Via outreachende methodiek en samenwerking met partners op zoek gaan naar meest kwetsbare doelgroep
  - o We richten een structureel overleg in tussen het CAW, DMW en het sociaal huis
  - o We komen tot een gezamenlijke visie, geënt op deze van de eerstelijnszone
  - o We bevragen de doelgroep en de toeliders om drempels weg te werken en betrekken basiswerkers.
- Actie: Organiseren van een overleg zodat besturen input kunnen geven aan de leden van de **zorgraad**.
- Actie: De vervoersproblematiek opnemen met partners uit de **eerstelijnszone**

Sint-Pieters-Leeuw

- Prioritaire beleidsdoelstelling: Sint-Pieters-Leeuw een gemeente waar **zorg** en **sociaal** beleid centraal staan.

Via diverse lokale acties trachten we een performant lokaal sociaal beleid te verwezenlijken, waardoor alle inwoners van de gemeente de nodige toegang hebben tot hun sociale grondrechten. Voorop staat het versterken van de zelfredzaamheid en het sociaal netwerk van kwetsbare personen. Denk maar aan de bouw van een nieuw lokaal dienstencentrum aan de Wilgenhofs site, de bouw van nieuwe assistentiewoningen, het uitrollen van onze buurtgerichte zorg en het aanbieden van gepaste zorgtrajecten voor onze inwoners.

Prioritair actieplan: De zelfredzaamheid en het sociaal netwerk van **kwetsbare personen** versterken

- Zelfredzaamheid is het vermogen van mensen om zichzelf te redden op alle levensdomeinen, met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg. Concreet gaan we hieraan werken, door in het centrum van de gemeente een vierde lokaal dienstencentrum te bouwen. Wij gaan voorts ook ons mindermobielenvervoer herdenken, zodat we hier de continuïteit kunnen waarborgen. Tenslotte zal heel onze werking doordrongen zijn door het concept van 'buurtgerichte zorg', waarbij we dmv. een kwalitatieve sociale dienstverlening en een nauwe samenwerking met verschillende partnerorganisaties en onze inwoners, een zorgzame buurt tot stand brengen.
- Prioritaire beleidsdoelstelling: Sint-Pieters-Leeuw werkt geïntegreerd aan de **sociale cohesie**, veiligheid en **gezondheid**
Om dit te bereiken wil het bestuur inzetten op wijkwerking en kernversterking, wonen en lokale economie. We zetten in op veiligheid en integrale handhaving. De gezondheid en het welzijn van de dieren verdienen bijzondere aandacht.

Besluit

Als we bovenstaande kwantitatieve en kwalitatieve gegevens samen brengen kunnen volgende besluiten genomen worden:

- ELZ Zennevallei bestaat uit zowel landelijke gebieden als verstedelijkte gebieden. Hierdoor heeft regio Zennevallei te maken met (groot)stedelijke problematieken zoals een grote bevolking toegroei. In de landelijke gemeenten, zoals Pepingen, zien we eerder de landelijke problematieken zoals beperkte vervoersmogelijkheden en uitgestrekte gemeenten;
- ELZ Zennevallei is een zone met een jonge bevolking, veel gezinnen met minderjarige kinderen, grote gezinnen en veel eenoudergezinnen;
- ELZ Zennevallei ervaart eerder een groene druk dan een grijze druk;
- ELZ Zennevallei is een diverse zone met een groot groeiend aandeel mensen met een andere nationaliteit. Deze culturele diversiteit brengt specifieke noden en uitdagingen met zich mee;
- ELZ Zennevallei ervaart diversiteit in taligheid wat de communicatie niet altijd vergemakkelijkt;
- In ELZ Zennevallei neemt de armoede bij de jongeren en de actieve bevolking toe, terwijl de armoede stilaan afneemt bij de oudere bevolking;
- ELZ Zennevallei is een zone met een groot aandeel niet-werkende werkzoekenden met een groot aantal bij de leeftijdscategorie 60 tot 64 jaar. Bovendien is een hoger aandeel werkzoekenden bij de inwoners met vreemde herkomst (niet EU);
- ELZ Zennevallei heeft een groot aandeel kinderen in het gewoon basisonderwijs én het secundair onderwijs die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands;
- ELZ Zennevallei heeft een structureel tekort aan welzijns- en zorgaanbod;
- ELZ Zennevallei beschikt over weinig uren Gezinszorg ondanks de groeiende nood aan deze formele zorg;
- ELZ Zennevallei beschikt over een beperkt aantal dagverzorgingscentra, dewelke bovendien onvoldoende verspreid zijn;
- ELZ Zennevallei heeft vijf Lokale Dienstencentra, dewelke alsook onvoldoende verspreid zijn over de zone;
- ELZ Zennevallei heeft een grote nood op vlak van kinderopvang;
- ELZ heeft een groot tekort aan betaalbare (gezins)woningen (zeker voor grote gezinnen)
- ELZ heeft een structureel tekort aan welzijns- en zorgaanbod.

Bijlagen, lijst met afkortingen en bronnenlijst

AFKORTINGEN

AAPD = Algemene Administratie voor de Patrimoniumdocumentatie

AW = assistentiewoning

BSO = bindend sociaal objectief

DVC = dagverzorgingscentra

ELZ = Eerstelijnszone

GIB= gewaarborgd inkomen voor bejaarden

GMD = Globaal Medisch Dossier

GZ = gezinszorg

IGO= inkomensgarantie voor ouderen

LDC= lokaal dienstencentra

SES = socio-economische status

SHM = sociale huisvestingsmaatschappij

SVK = sociaal verhuurkantoor

VSV = vroegtijdige schoolverlater

WZC = woonzorgcentra

BRONNENLIJST

- Antibioticumbehandelingen huisartsen. (2018). [IMA-AIM]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>
- Antidementiagebruik. (2017). [IMA-AIM]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>
- Antidepressivagebruik. (2017). [IMA-AIM]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>
- Agentschap Zorg en Gezondheid. (2016). BMI bij schoolkinderen. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://www.zorg-en-gezondheid.be/bmi-bij-schoolkinderen>
- Bronselaer, J., Demeyer, B., Vandezande, V., Dockx, J., Denies, K., Dierckens, M., & Delaruelle, K. (2021). *Jonge mantelzorgers in de kijker. Resultaten en aanbevelingen vanuit drie onderzoeksrapporten*. Brussel: Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Gemeente Drogenbos (2019). Meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Gemeente en OCMW Beersel (2019). Strategisch en financieel meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Gemeente en OCMW Linkebeek (2019). Geconsolideerd meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Gemeente Pepingen (2019). Strategisch meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Gemeente Sint-Pieters-Leeuw (2019). Meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Gemeenterapport bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker (2020). [bevolkingsonderzoek.be]. Geraadpleegd op 17 juni 2022 van https://bevolkingsonderzoek.incijfers.be/jive/report?openinputs=true&id=gr_bhk_versie_oktober2016
- Gemeenterapport bevolkingsonderzoek borstkanker (2020). [bevolkingsonderzoek.be]. geraadpleegd op 7 juni 2022, van https://bevolkingsonderzoek.incijfers.be/jive/report?openinputs=true&id=gr_bk_versie_oktober2016
- Gemeenterapport bevolkingsonderzoek dikkedarmkanker (2020). [bevolkingsonderzoek.be]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van https://bevolkingsonderzoek.incijfers.be/jive/report?openinputs=true&id=gr_ddk_versie_december2019
- Lokaal Bestuur Sint-Genesius-Rode (2019). Meerjarenplan 2020-2025. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.
- Mondzorg. (2019). [IMA-AIM]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>
- Prevalentie diabetes. (2020). [IMA-AIM]. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>

Provincie in cijfers (z.d.). Dashboard werken. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard/werken>

Provincie in cijfers (z.d.). Rapport armoede. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van https://provincies.incijfers.be/databank/report/?id=rapport_armoede&input_geo=gemeente_221545_4,gemeente_23064,gemeente_23027,gemeente_23077,gemeente_23003,gemeente_23100,gemeente_23101,gemeente_23098

Provincie in cijfers (z.d.). Rapport Bevolking en huishoudens. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van https://provincies.incijfers.be/databank/report/?id=rapport_demografie&input_geo=gemeente_221545_4,gemeente_23064,gemeente_23027,gemeente_23077,gemeente_23003,gemeente_23100,gemeente_23101,gemeente_23098

Provincie in cijfers (z.d.). Rapport Eerstelijnszone Zennevallei. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van https://provincies.incijfers.be/databank/report/?id=rapport_elz&input_geo=gemeente_221545_4,gemeente_23064,gemeente_23027,gemeente_23077,gemeente_23003,gemeente_23100,gemeente_23101,gemeente_23098

Provincie in cijfers (z.d.). Rapport nationaliteit en herkomst. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van https://provincies.incijfers.be/databank/report/?id=rapport_natioherkomst&input_geo=gemeente_221545_4,gemeente_23064,gemeente_23027,gemeente_23077,gemeente_23003,gemeente_23100,gemeente_23101,gemeente_23098

Sieck, C.J., Sheon, A., Ancker, J.S. *et al.* Digital inclusion as a social determinant of health. *npj Digit. Med.* **4**, 52 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41746-021-00413-8>

Stad Halle (2019). Strategische meerjarenplanning 2020-2025, strategische nota. Geraadpleegd op 14 oktober 2022.

Statistiek Vlaanderen – Lokale vrijetijdsmonitor (2017). Aanbod. Geraadpleegd op 5 augustus 2022, van <https://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/opendoc.htm?document=cjcm%5Ccjm%20-%20vtm.qvw&lang=nl-NL&host=QVS%40cww100154&anonymous=true&sheet=Intro>

Statistiek Vlaanderen – Lokale vrijetijdsmonitor (2017). Vrijwilligers. Geraadpleegd op 5 augustus 2022, van <https://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/opendoc.htm?document=cjcm%5Ccjm%20-%20vtm.qvw&lang=nl-NL&host=QVS%40cww100154&anonymous=true&sheet=Intro>

Statistiek Vlaanderen (2022, 9 juni). Digitale vaardigheden bij burgers. Geraadpleegd op 22 juli 2022, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/digitale-economie/digitale-vaardigheden-bij-burgers>

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en armoedebestrijding. (2022). *Mantelzorgplan 2022-2024 (nota)*.